

Julkisen liikenteen suoritetilaston ja linja-auto liikenteen tilinpäätöskyselyiden uudistaminen

Julkisen liikenteen suoritetilaston ja
linja-autoliikenteen tilinpäätös-
kyselyiden uudistaminen

Kannen kuva: Liikenneviraston kuva-arkisto

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISBN 978-952-317-643-0

Liikennevirasto
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelin 0295 34 3000

Julkisen liikenteen suoritetilaston ja linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyiden uudistaminen. Liikennevirasto, liikenteen palvelut -osasto. Helsinki 2018. 40 sivua ja 3 liitettä. ISBN 978-952-317-643-0.

Avainsanat: julkinen liikenne, joukkoliikenne, suoritteet, tilastot

Tiivistelmä

Liikennevirasto on julkaissut kahden vuoden välein Tilastokeskuksella teetettävän Julkisen liikenteen suoritetilaston. Välivuosina on julkaistu Julkisen liikenteen markkinaosuustilasto.

Lain liikenteen palveluista (320/2017) myötä syntyi tarve päivittää Julkisen liikenteen suoritetilaston sisältöä. Liikennevirasto on yhdessä Tilastokeskuksen ja Trafín kanssa laatinut tämän selvityksen Julkisen liikenteen suoritetilaston uudistamisesta. Projektin tavoitteina oli päivittää ja tarvittavin osin uudistaa suoritetilaston sisältöä. Ensisijaisena tavoitteena oli tietosisältöjen ja tiedonhankinnan kehittäminen, mutta myös tilaston hyödynnettävyyden kehittämiseen kiinnitetään huomiota.

Työn tuloksena esitetään seuraavia muutoksia Julkisen liikenteen suoritetilastoon:

- tilaston laajentaminen kattamaan kaupunkipyörät, yhteiskäyttöautot sekä Föli-vesibussiliikenne
- liikenteen tarkempi tyypittely markkinaehtoiseen ja sopimusliikenteeseen
- sopimusliikenteen tietojen esittäminen kaupunkiseuduittain
- Kelan erottelu omaksi tietolähteekseen rahoittajatahona
- terveystoimen kuljetuskustannustietojen lisääminen
- kapasiteettitiedoista luopuminen.

Tietojen kerääminen edellyttää jatkossa muutoksia JUKU-palveluun, kuntien kuljetuskustannukset-kyselyyn sekä Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyyn.

Julkisen liikenteen suoritetilasto esitetään jatkossa julkaistavan vuosittain Suomen virallisena tilastona, ja tiedot julkaistaan tietokantataulukkoina ja tiiviinä yhteenvetoraporttina.

Esipuhe

1.7.2018 voimaan tulleen Lain liikenteen palveluista (320/2017) myötä on tarve uudistaa Julkisen liikenteen suoritetilastoa vastaamaan lainsäädännön muutoksia. Lisäksi julkisen liikenteen suoritetilastoa on laajennettava vaiheittain laajemmaksi liikkumisen palveluiden suoritetilastoksi.

Tässä selvityksessä on kuvattu nykyisen julkisen liikenteen suoritetilaston kokoamisprosessi, laadittu ehdotus julkisen liikenteen suoritetilaston sisällöstä, kuvattu kerättävät tietosisällöt, tilastoluvut ja niiden lähteet sekä tehty esitys julkisen liikenteen suoritetilaston laajentamisesta liikkumispalveluiden suoritetilastoksi. Lisäksi on päivitetty linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn sisältö ja laadittu prosessikuvaus sekä aikataulu tiedon tuottamisesta.

Tietosisältöjen ja tiedonhankinnan kehittämisen ohella työssä on kiinnitetty huomiota tilaston hyödynnettävyyteen. Tämän vuoksi työssä on laadittu käyttäjäkysely. Tietojen keräämiseen liittyen on haastateltu Tilastokeskuksen, Trafín, Liikenneviraston ja Linja-autoliiton edustajia.

Liikennevirastossa työtä ohjasi kolme kertaa työn aikana kokoontunut ohjausryhmä, johon kuuluivat:

- Toni Bärman, Liikennevirasto (puheenjohtaja)
- Markku Pitkänen, Liikennevirasto
- Mika Idman, Trafi
- Hanna Strömmer, Trafi
- Juha-Pekka Konttinen, Tilastokeskus
- Matti Kokkonen, Tilastokeskus
- Katja Löytynoja, Tilastokeskus
- Rauno Viita, Tilastokeskus.

Konsulttityöstä vastasivat Henriika Weiste WayStep Consulting Oy:stä (projektipäällikkö) ja Heikki Metsäranta Strafica Oy:stä.

Helsingissä joulukuussa 2018

Liikennevirasto
Liikenteen palvelut

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Taustaa.....	6
1.2	Työn tavoitteet ja rajaukset.....	7
1.3	Toteutustapa.....	7
2	KEHITTÄMISTARPEET JA TAVOITTEET.....	8
2.1	Tilaston hyödyntäminen.....	8
2.2	Kehittämistarpeet.....	8
3	JLST:N SISÄLTÖ.....	11
3.1	Yleiskuvaus.....	11
3.2	Liikennetyypit.....	12
3.3	Alueelliset tiedot.....	15
3.4	Tietosisällöt ja tilastoitavat luvut.....	17
3.5	Tietojen karsiminen.....	19
3.6	Yksityiskohtaiset muutokset esitystapaan.....	19
4	JLST:N JULKAISUFORMAATTI, JULKAISUTIHEYS JA LAAJUUS.....	21
4.1	Julkaisuformaatti.....	21
4.2	Julkaisutiheys ja -aikataulu.....	23
4.3	Luettavuuden parantaminen ja visualisointi.....	23
5	LIIKKUMISPALVELUIDEN TILASTOINTI.....	26
5.1	Suoritetilaston laajentaminen.....	26
5.2	Kaupunkipyörien tilastointi.....	27
5.3	Yhteiskäyttöautojen tilastointi.....	27
6	TILASTON KOKOAMISPROSESSI.....	29
6.1	Nykyisen julkisen liikenteen suoritetilaston kokoamisprosessi.....	29
6.2	Tietosisältöjen lähteet.....	30
6.3	Taksiliikenteen suoritetiedon keruun uudistuminen.....	33
6.4	Yhteiskäyttöautoilun tietojen kerääminen.....	33
6.5	Erillisselvitykset.....	34
7	LINJA-AUTOLIIKENTEEN TILINPÄÄTÖSKYSELYN UUDISTAMINEN.....	35
8	UUSI JLST:N LAATIMISPROSESSI.....	37
8.1	Selvitettävät asiat tilaston uudistamisvaiheessa.....	37
8.2	Tilaston laatimisen prosessi ja vastuutahot.....	38
8.3	Sisältömuutosten aikataulu.....	40
LIITTEET		
Liite 1	Yhteenveto käyttäjäkyselyn tuloksista	
Liite 2	Kyselytutkimuksessa saadut kehittämissuositukset ja avoin palaute	
Liite 3	Ehdotetut uudet taulukkopohjat	

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Laki liikenteen palveluista (320/2017) määrittelee Liikennevirastolle seuranta- ja yhteensovittamistehtävän, jonka mukaan:

"Liikennevirasto seuraa liikkumispalveluiden kysyntää ja tarjontaa ja sovittaa yhteen liikkumispalveluiden kehittämistä. Liikkumispalvelun tarjoajalla on velvollisuus liike- ja ammattisalaisuuden estämättä toimittaa määräajoin harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikennevirastolle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä tilastointia ja tutkimusta varten. Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on lisäksi ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikennevirastolle viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla III osan 2 luvun 1 §:n mukaisista rajapinnoista. Tiedot on toimitettava maksutta.

Liikennevirastolla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa saamiaan tietoja toiselle viranomaiselle, jos ne ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Liikennevirasto voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Liikennevirastolla on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada toiselta viranomaiselta tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille tässä pykälässä tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi."

Selvityksessä Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävästä (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 12/2018) määriteltiin etenemispolku tavoittilaan 2022 pääsemiseksi. Etenemispolussa mainitaan muun muassa seuraavat tehtävät:

- Tilastokeskus päivittää linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn lomakkeen. Nykyinen tilinpäätöskyselylomake on tarpeellista päivittää, jotta sopimusliikenteen ja markkinaehtoisen liikenteen erottelu saadaan selvemmäksi tilastointia varten. Liikennetyypit päivitetään kyselyssä nykyisen säädännön ja käytännön mukaisiksi. Kevään 2018 kyselyä varten päivitystä ei enää ehdi tehdä, jolloin tavoitteena on saada päivitetty lomake vuoden 2018 tietojen kyselyyn keväällä 2019. Kyselyn päivitys on perusteltua tehdä yhteistyössä Tilastokeskuksen, Liikenneviraston ja Linja-autoliiton kanssa vuoden 2018 kuluessa.
- Tilastokeskus kokoaa julkisen liikenteen suoritetilaston 2017 vielä kerran vanhalla formaatilla. Tilasto on samalla liikennepalvelulakia edeltävän ajan ”tilinpäätös” julkisen liikenteen suoritteista ja rahoituksesta. Tilastosta vastaava taho on Liikennevirasto, joka hankkii työn Tilastokeskukselta.

Julkisen liikenteen suoritetilastoa on uudistettu varsin maltillisesti olemassaolonsa aikana. Katkeamattomia aikasarjoja on pidetty yhtenä suoritetilaston tärkeimpänä ominaisuutena. Tilaston kehittämistarpeita selvitettiin jo vuonna 2012 asiantuntija-haastatteluihin ja ryhmätyöskentelyyn pohjautuneessa konsulttiselvityksessä (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 30/2012). Tällöin tiedon laadun ja sisällön välttämättömyksi kehittämistarpeiksi tunnistettiin mm.

- kuntien kuljetuskustannuksia selvittävän lähtötietokyselyn uudistaminen ja tiedon keräämisen nopeuttaminen
- valtion eri hallinnonalojen ja Kelan sekä kuntien linja-autoliikenteen keskimatkaa ja taksisuoritteita koskevien vanhojen tutkimusten uusiminen

- rahoituksen selkeämpi erottelu tilastossa
- liikennetyyppien ja rahoituksen luokittelujen uusiminen uuden joukkoliikennelain mukaisiksi.

Todettuja kehittämistarpeita ei ole vielä kaikilta osin toteutettu.

Julkisen liikenteen suoritetilastoa tulee jatkossa uudistaa vastaamaan lainsäädännön muutoksia. Lisäksi julkisen liikenteen suoritetilastoa on laajennettava vaiheittain kokonaisvaltaisemmaksi liikkumispalveluiden suoritetilastoksi. Liikennepalvelulain mukaisten muutosten lisäksi muutoksia sekä tietojen jaotteluun että tietolähteisiin aiheutuu mahdollisista maakunta- ja virastouudistuksista. Sisällöllisten uudistusten lisäksi Julkisen liikenteen suoritetilaston hyödynnettävyyttä tulee kehittää.

1.2 Työn tavoitteet ja rajaukset

Projektin tavoitteena oli laatia ja uudistaa julkisen liikenteen suoritetilaston sisältö sekä Tilastokeskuksen linja-autoliikenteen tilinpäätöskysely vastaamaan uuden liikennepalvelulain vaatimuksia. Projektin tuloksena ovat ehdotukset julkisen liikenteen suoritetilaston sisällöstä ja tuottamistavasta sekä linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn muutoksista.

Projektin ensisijaisena tavoitteena oli tietosisältöjen ja tiedonhankinnan kehittäminen, mutta myös tilaston hyödynnettävyyden kehittämiseen kiinnitettiin huomiota. Projektin lopputulos on suoraan hyödynnettävissä julkisen liikenteen suoritetilaston toteuttamisessa.

1.3 Toteutustapa

Selvitys on tehty konsulttityönä, johon on kuulunut aiheesta saatavilla olevan kirjallisen aineiston analyysiä, vuorovaikutusta liikennehallinnon ja Linja-autoliiton edustajien kanssa haastatteluissa ja kirjallisesti sekä Julkisen liikenteen suoritetilaston käyttäjille suunnattu kyselytutkimus.

Tärkeimpinä lähtöaineistoina ovat haastattelujen ja kyselytutkimuksen lisäksi olleet Laki liikenteen palveluista (320/2017), Julkisen liikenteen suoritetilasto 2015 (Liikenneviraston tilastoja 6/2017) sekä edellä mainitut selvitykset Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävästä ja Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittämistarpeista. Lisäksi on tarkastelu muita liikenteen tilastoja ja tilastoista ja tietojärjestelmistä tehtyjä selvityksiä.

Työn kuluessa tehtiin 4 teemahaastattelua, joihin osallistui yhteensä 10 liikennehallinnon, Tilastokeskuksen ja yritysten edustajaa. Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittämistarpeita selvitettiin noin 300 joukkoliikenteen asiantuntijalle ja sidosryhmien edustajalle suunnatulla kyselyllä, joka toteutettiin 29.6.–17.8.2018. Vastauksia saatiin yhteensä 70.

Selvityksessä ehdotettuja muutoksia Julkisen liikenteen suoritetilaston taulukoihin testattiin Tilastokeskuksessa suoritetilaston aineistoilla, ja taulukkopohjia kehitettiin edelleen esiin tulleiden muutostarpeiden mukaisesti.

2 Kehittämistarpeet ja tavoitteet

2.1 Tilaston hyödyntäminen

Työn lähtökohdaksi on tarpeen pohtia Julkisen liikenteen suoritetilaston käyttötarpeita tulevaisuudessa ja määritellä tilaston tavoitteellinen muoto. Suoritetilastoinnin tarkoituksena on tuottaa liikennepoliittista päätöksentekoa varten tietoa sekä kotimaan henkilöliikenteen tarjonnan ja kysynnän volyymeista että julkisen vallan (valtio ja kunnat) rahoituksen vaikutuksesta. Käyttäjryhmät ovat nykyisin joukkoliikenteen viranomaiset ja muut alan asiantuntijat, tutkijat sekä konsultit. Muiden käyttäjäryhmien kannalta nykyinen formaatti on haastava.

Julkisen liikenteen suoritetilaston käytettävyyttä on tarpeen parantaa. Tavoitteena on, että jatkossa Julkisen liikenteen suoritetilaston tilalle tulee enemmän tilastojulkaisun kaltainen liikkumispalveluiden vuositilasto. Tulevaisuuden mahdollisia käyttäjäryhmiä voivat olla ainakin joukkoliikenteen viranomaiset sekä muut viranomaiset, poliitikot, tutkijat, konsultit, liikenteenharjoittajat, toimittajat ja kansalaiset.

2.2 Kehittämistarpeet

Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittämistarpeet voidaan ryhmitellä tilaston sisällön, tiedon keräämisen sekä esittämis- ja julkaisutavan kehittämiseen. Tilaston sisällön keskeisinä kehittämistarpeina on tunnistettu alueellisen tiedon tarve, termien korjaaminen uutta lainsäädäntöä vastaavaksi, selitteiden täsmentäminen sekä tietosisällön laajentaminen uusiin liikkumisen palveluihin. Tietojen keräämistä on tarpeen nopeuttaa sekä selvittää tavat kerätä taksiliikenteeseen ja uusiin liikkumisen palveluihin liittyvät tiedot. Julkaisuformaatti on tarpeen päivittää sähköiseksi ja julkaisutiheyttä nopeuttaa.

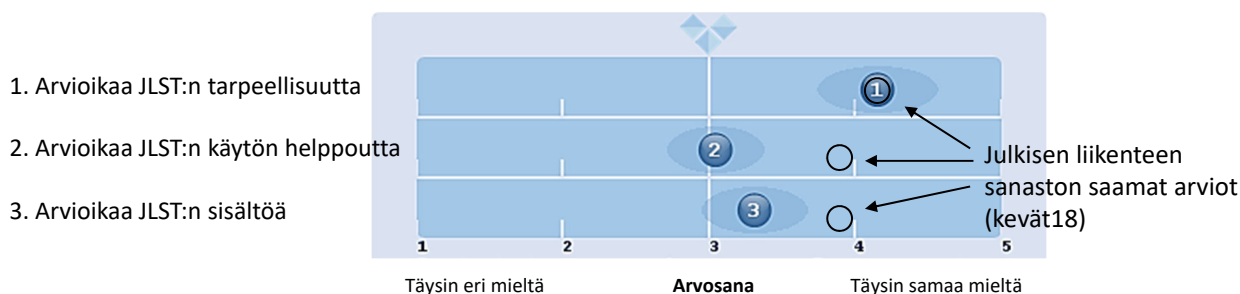
Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää julkisen liikenteen suoritetilaston käyttökokemuksia ja näkemyksiä kehittämistarpeista. Kysely laadittiin niin, että sen tulokset olivat vertailukelpoisia vastaavaan kyselytutkimukseen, joka laadittiin Julkisen liikenteen sanaston käyttökokemuksista ja kehittämistarpeista.

Vastauksia saatiin yhteensä 70. Vastaajat olivat pääosin toimivaltaisen viranomaisen edustajia tai muita viranhaltijoita, liikenteenharjoittajien edustajia tai konsultteja. Puolet vastanneista oli käyttänyt vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa. Huomionarvoista oli, että joukkoliikenteen toimivaltaisista viranomaisista vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa oli käyttänyt vain 23 % vastaajista. Konsulteista tilastoa oli hyödyntänyt yli puolet vastaajista.

Vastaajilta, jotka eivät olleet käyttäneet Julkisen liikenteen suoritetilastoa, kysyttiin, oletteko kohdanneet tilanteita, joissa olisitte tarvinneet julkiseen liikenteen kysyntä-, tarjonta- tai rahoitustietoja. Kaksi kolmasosaa vastasi, että olisi tarvinnut tietoja. Tarpeet koskivat kaikkia kysytyjä tietolajeja, mutta erityisesti kysyntä-, tarjonta- ja rahoitustietoja. Yleisesti ottaen vastaajat pitivät Julkisen liikenteen suoritetilastoa tarpeellisena, ja tietoja hyödynnetään monipuolisesti. Käytetyimpiä tietoja ovat kysyntä- ja rahoitustiedot.

Sisältö ja käytön helppous saavat selvästi heikommat arviot kuin Julkisen liikenteen sanasto (kuva 1).

Kuva 1. Kyselyihin vastanneiden antamat arvosanat julkisen liikenteen suoritetilaston (JLST) käyttökokemuksista.

Vastaajat näkivät, että julkisen liikenteen suoritetilaston käytettävyyttä tulisi erityisesti parantaa lisäämällä aluekohtaisia tietoja, erottelemalla Kela omaksi rahoituslähteekseen ja esittämällä tietoja graafeina. Eriksen mainittuja sisällön kehittämistarpeita olivat mm. tietojen selkeyttäminen, tietojen tulkitsemisen helpottaminen, tietolajien määritelmien esille tuominen selkeästi joka kohtaan raporttia, sekä termien selkeyttäminen ja päivittäminen. Lisäksi toivottiin parannettavan tietojen luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta. Tietojen lisäämistarpeina tunnistettiin tiedon lisääminen ylipäätään, tarkempi ja vertailukelpoisempi kotimaan ja ulkomaan liikenteen jaottelu, tarkemmat tiedot takseista, uudet liikkumispalvelut kuten tiedot yhteiskäyttöautoista, autonvuokrauksesta ja pysäköinnistä.

Kyselytutkimuksessa saatu vapaa palaute ja kehittämissuhteet on listattu raportin liitteessä 2 kokonaisuudessaan. Liitteessä 1 on esitetty tarkemmin kyselyn tuloksia graafein.

Haastattelut

Haastatteluissa nousivat esille mm. julkaisusyklin saaminen vuosittaiseksi, tuoreimmat tiedot, hieman jo vanhanaikaiseksi jääneen julkaisuformaatin uusiminen sekä tarve alueellisille tiedoille. Lisäksi esille nousi päällekkäisyyksien välttäminen eri tilastojen välillä sekä muun muassa taksitietojen keräämisen selvittäminen jatkossa, kun tietoja ei enää kootusti saada ELY-keskukselta. Todettiin, että päällekkäisen tilastoinnin välttämiseksi julkisen liikenteen suoritetilastossa tulisi keskittyä julkisen liikenteen suoritteisiin.

Rahoitustietojen osalta nousi esille mm. Liikenneviraston ylläpitämän JUKU-rekisterin tietojen laadun parantaminen ja profiilin nostaminen. JUKU on erinomainen tietolähde, kun tietojen laatua saadaan edelleen parannettua. Haasteena on erityisesti ollut tietojen saaminen kaikilta toimivaltaisilta viranomaisilta. Lisäksi jossain määrin ongelmana on ollut kustannustietojen erilaiset ilmoittamistavat tai rajaukset.

Aiemmin tunnistetut kehittämistarpeet

Liikennevirasto teetti seuranta- ja yhteensovittamistehtävästä konsulttiselvityksen (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 12/2018). Selvityksessä määriteltiin etenemispolku tavoitetilaaan 2022 pääsemiseksi ja esille nousivat sekä julkisen liikenteen suoritetilaston päivittäminen uuden liikennepalvelulain tarpeita vastaavaksi sekä linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn uusiminen. Todettiin, että julkisen liikenteen suoritetilastoa tulee uudistaa vastaamaan lainsäädännön muutoksia. Lisäksi julkisen liikenteen suoritetilastoa on laajennettava vaiheittain kohti liikkumisen palveluiden suoritetilastoksi. Liikennepalvelulain mukaisten muutosten lisäksi muutoksia sekä tietojen jaotteluun että tietolähteisiin aiheutuu mahdollisista maakunta- ja virastouudistuksista.

Julkisen liikenteen suoritetilaston kehittämistarpeita selvitettiin jo vuonna 2012 asiantuntijahaastatteluihin ja ryhmätyöskentelyyn pohjautuneessa konsulttiselvityksessä (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 30/2012). Tällöin tiedon laadun ja sisällön välttämättömiksi kehittämistarpeiksi tunnistettiin mm.

- kuntien kuljetuskustannuksia selvittävän lähtötietokyselyn uudistaminen ja tiedon keräämisen nopeuttaminen
- valtion eri hallinnonalojen ja Kelan sekä kuntien linja-autoliikenteen keskimatkaa ja taksisuoritteita koskevien vanhojen tutkimusten uusiminen
- rahoituksen selkeämpi erottelu tilastossa
- liikennetyyppien ja rahoituksen luokittelujen uusiminen uuden joukkoliikennelain mukaisiksi.

Vuoden 2012 esiselvityksessä todettuja kehittämistarpeita ei ole vielä kaikilta osin toteutettu. Yksityiskohtaisia, vielä toteutumattomia kehittämisehdotuksia olivat mm.

- Seitti-tiedonkeruun (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely) uudistaminen
- Taksiliikenteen suoritetutkimus (1996) uusiminen
- julkaisussa korvausten lähteet erotellaan rahoittajatahoittain (erikseen Kela, kunnat, ministeriöt)
- koulutoimen matkalippujen korvaukset esitetään erikseen
- turhaa tietoa taulukoista karsitaan (%-osuudet, subventioaste)
- karsitaan kapasiteettitiedot pois.

3 JLST:n sisältö

3.1 Yleiskuvaus

Suoritetietoina tilastossa käytetään liikenteen kysyntää ja tarjontaa. Kysyntänä tilastoidaan toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit. Tarjonta tilastoidaan kokonaistarjontana liikennetyypeittäin. Liikenteen suoraan rahoitukseen on tilastossa sisällytetty valtion ja kuntien liikennepalvelujen ostot, sopimusliikenteen alijäämien korvaukset ja taksa-alennusten ostot eli lippurahoitus. Tämän lisäksi liikenne saa myös välillistä julkista rahoitusta erityisryhmien matkakustannusten korvausten muodossa.

Suoritetilastossa keskitytään julkisen liikenteen suoritteisiin ja rahoitukseen. Sisälössä vältetään päällekkäisyyksiä muihin tilastoihin, mutta niihin voidaan viitata tekstiosassa (esimerkiksi markkinaosuustilastot).

Nykyisten kulkutapojen (rautatie-, raitiovaunu-, metro-, linja-auto-, taksi- ja lentoliikenne) lisäksi tilastoa esitetään täydennettävän kaupunkipyörien ja yhteiskäyttöautoilun suoritteilla. Pysäköinti ehdotetaan rajattavan ulos Julkisen liikenteen suoritetilastosta, koska pysäköintiä ei voida katsoa julkiseksi liikenteeksi ja koska pysäköinti ei aiheuta liikennesuoritetta. Pysäköinnin mahdollinen tilastointi on luontevampaa toteuttaa osana tieliikenteen tilastoja tai kaupunkien omissa tilastoissa.

Työn aikana on tullut esille ehdotuksia JLST:n laajentamisesta myös alusliikenteeseen. Päällekkäisyyksien välttämiseksi matkustajaliikenne vesillä ehdotetaan pidettävän kokonaisuudessaan vesiliikennetilastossa. Suomenlinnan lauttaliikenne kuuluu HSL:n järjestämänä kaupunkiliikenteeseen ja olisi siten mukana suoritetilastossa. Vastavasti Föli-vesibussi kuuluu Turun kaupunkiseudun joukkoliikenteeseen.

Tilastoa täydennetään

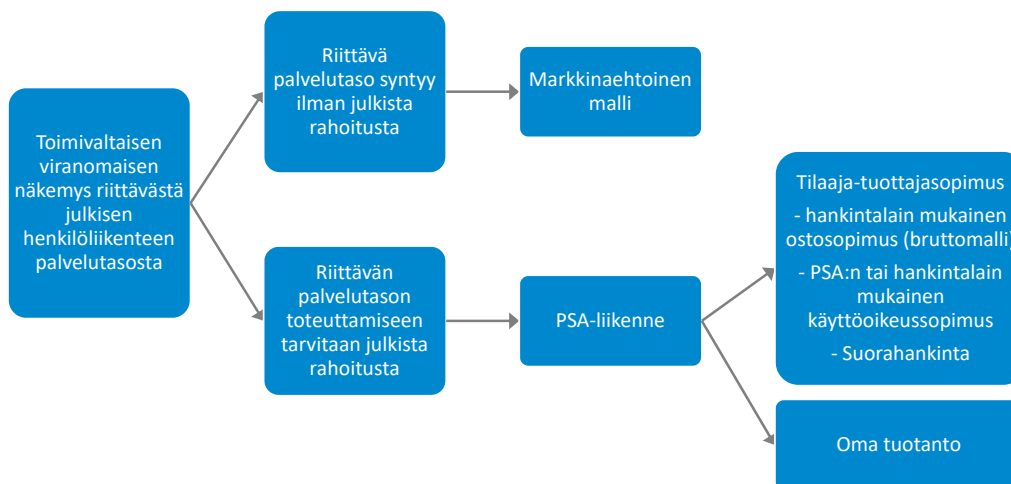
- yhteiskäyttöautoilun suoritetiedoilla (viimeistään tilastovuodesta 2019 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan
- kaupunkipyörien suoritetiedoilla (tilastovuodesta 2017 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan
- Föli-vesibussien suoritetiedoilla (tilastovuodesta 2017 alkaen), pelkästään Suomenlinnan lautan suoritteiden aikasarja korvautuu uudella kaupunkilauttojen aikasarjalla
- kiireettömiä potilassiirtoja koskevilla tiedoilla (tilastovuodesta 2019 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan
- avaamalla suurten ja keskisuurten kaupunkien suorite ja rahoitustiedot alueelliseksi tiedoiksi. Muilta osin tietojen alueellinen esittäminen ei ole mahdollista (tilastovuodesta 2017 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan
- julkisesti tuettujen taksimatkojen määrä pyritään erottelemaan (tilastovuodesta 2019 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan
- jatkossa mahdollisesti palvelusetelin tai vastaavien uusien tukimuotojen rahoitus (tilastovuodesta 2019 alkaen), aloittaa uuden aikasarjan.

Tilastoa supistetaan jo tilastovuonna 2017 luopumalla kapasiteettitiedoista. Lippu- tukea koskevista tilastoista luovutaan siirtymäajan liikennöintisopimusten päättyessä tilastovuonna 2019.

3.2 Liikennetyypit

Tilastoinnin luokittelu on lähtenyt liikenteen tarkoituksesta ja kulkumuodosta (liikenneväline). Joukkoliikenteen liikennetyypit ovat voineet sisältää sekä kaupallisesti tuotettua markkinaehtoista liikennettä että sopimusliikennettä. Jatkossa luokittelu ehdotetaan tehtävän liikenteen järjestäjän ja järjestämistävän mukaan. Liikennepalvelulain myötä kiinnostus seurata markkinaehtoisen liikenteen kehittymistä kasvaa. Luokittelu liikenteen järjestäjän mukaan parantaa myös tilaston ymmärrettävyyttä ja selkeyttä tietolähteitä.

Riittävä julkisen liikenteen palvelutaso järjesty joko markkinaehtoisesti tai liikenne järjestetään PSA:ta soveltaen sopimusliikenteenä (kuva 2). Liikenteen järjestäjiä ovat suuret kaupunkiseudut, keskisuuret kaupunkiseudut, muut kaupunkiseudut sekä ELY-keskukset. Markkinaehtoisessa liikenteessä liikenteenharjoittajat vastaavat liikenteen suunnittelusta ja hinnoittelusta.

Kuva 2. Joukkoliikenteen järjestämismallit.

Taulukossa 1 on kuvattu tällä hetkellä käytössä olevia liikennetyyppejä sekä kirjattu muutosehdotus luokitteluihin. Luokittelujen tulee olla yhteensopivat linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn luokittelujen kanssa (luku 8). Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyssä sopimusliikenteen luokitteluja ei voida muuttaa, koska sopimusliikenteen hinnoittelussa käytettävä kustannusindeksi lasketaan tilinpäätöskyselyn tietojen pohjalta.

Jatkossa yhteiskäyttöauto ja kaupunkipyörä laajentavat tilastoitavia palveluita. Yhteiskäyttöauto olisi luontevasti tilausliikennettä (vaikka kuljettajaa ei tulekaan mukana). Kaupunkipyörät ovat osa joukkoliikenneviranomaisen järjestämää palvelua. Taulukossa 2 on esitys uudesta liikennetyypiluokittelusta kulkutapoineen.

Uusi luokittelu ei katkaise aikasarjoja, koska edelleen tiedoista pystytään summaamaan kaukoliikenteen ja muun joukkoliikenne (muu sopimusliikenne ja muu markkinaehtoinen joukkoliikenne) kokonaisrahoitus. Rinnalla kuitenkin aloitetaan uudet aikasarjat markkinaehtoisesta liikenteestä ja sopimusliikenteestä.

Tärkein muutos liikennetyypijaottelussa on markkinaehtoisen ja sopimusliikenteen erottelu. Lentoliikenteessä erotetaan valtion ja kuntien tukema sopimusliikenne markkinaehtoisesta liikenteestä. Sopimusliikenteen tiedot saadaan liikenne- ja viestintäministeriöltä ja kaupungeilta.

Rautatieliikennettä liikennöidään markkinaehtoisena, velvoiteliikenteenä ja ostoliikenteenä. Rautatieliikenteestä erotellaan sopimusliikenteeksi se osuus, johon liikenne- ja viestintäministeriön rahoitus kohdistuu. Lisäksi velvoiteliikenne on sopimusliikennettä, johon ei kohdistu rahoitusta. Rahoitustiedot saadaan liikenne- ja viestintäministeriöstä. Rautatieliikenteen ajosuoritteet voidaan erotella sopimusten perusteella, mutta matkustajamäärien ja -suoritteiden erottaminen ei ole mahdollista, ellei VR anna tietoja tilastoon. Rautateilla ei tällä hetkellä ole markkinaehtoista lähiliikennettä, mutta tilastossa voidaan varautua sellaisen syntyymiseen mahdollisesti tulevaisuudessa.

Linja-autoliikenteessä markkinaehtoisen liikenteen tiedot saadaan linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselystä ja sopimusliikenteen tiedot JUKU-palvelusta. Kokonaan uusia tietoja ovat yhteiskäyttöautoja, kaupunkipyöriä ja Föli-lauttaliikennettä koskevat tiedot.

Taulukko 1. Nykyiset julkisen liikenteen suoritetilaston liikennetyypit ja ehdotetut muutokset.

JLST2015	Kuvaus	Ehdotus muutoksesta
Suurten kaupunki-seutujen joukkoliikenne	Suurten kaupunkiseutujen liikenne on palvelusopimusasetuksen mukaista liikennettä. Liikenne toimii täysin tai suurelta osin tilaajan taloudellisella vastuulla sekä tilaajan määrittelemällä tarjonnalla. Liikennöitsijä saa tilaajalta lipputuloista riippumattoman sopimuskorvauksen, joka kattaa koko liikennöinnin. Tilaaja saa lipputulot. Tällaista liikennettä voidaan kutsua myös bruttomalliksi. Sisältää HSL-kuntayhtymän, Oulun, Tampereen ja Turun toimivalta-alueiden liikenteen.	Ei muutoksia
Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne	Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne sisältää Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kotkan, Kouvolan, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan, Porin ja Vaasan toimivalta-alueiden liikenteen. PSA-liikennettä, joka voi toimia joko tilaajan taloudellisella vastuulla sekä tilaajan määrittelemällä tarjonnalla (ns. bruttomalli) tai käyttöoikeussopimuksin, jossa lipputuloriski on liikennöitsijällä (ns. nettomalli). Liikenne palvelee ensisijaisesti kaupunkiseudun sisäistä liikennetarvetta. Liikenteessä noudatetaan tiheää vuoro- ja pysäkkiväliä.	Ei muutoksia
Muu joukkoliikenne	Muu joukkoliikenne sisältää ns. pienet kaupunkiseudut ja ne kunnat, joissa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii ELY-keskus. Liikenne on lähi- ja seutuliikennettä, joka sopii reitinsä ja pysäkkivälinsä puolesta lyhyiden matkojen tekoon. Se huolehtii etenkin haja-asutusalueiden liikennetarpeesta. Liikenne on joko liikennöitsijän suunnittelemaa tai kunnan tai ELY-keskuksen suunnittelemaa nettoperiaatteella hankittua ostoliikennettä. Lipputuloriski säilyy liikennöitsijällä.	Uusi nimi: Muu sopimusliikenne Voi jatkossa olla nettotai bruttoperiaatteella hankittua liikennettä. Sisältää jatkossa myös sopimusperusteisen kaukoliikenteen (lento, rautatie ja linja-auto)
Kaukoliikenne	Kaukoliikenne palvelee etenkin taajamien välistä liikennettä. Tyypillinen matkan pituus on yli 50 km.	Markkinaehtoinen liikenne, josta eroteltu kaukoliikenne ja muu liikenne

Taulukko 2. Tilastoitavat julkisen liikenteen palvelut.

Markkinaehtoinen liikenne	Markkinaehtoinen kaukoliikenne:
	<ul style="list-style-type: none"> • lento • rautatie • linja-auto
Sopimusliikenne	Muu markkinaehtoinen liikenne:
	<ul style="list-style-type: none"> • rautatie • linja-auto
	Suurten kaupunkiseutujen liikenne
	<ul style="list-style-type: none"> • rautatie • raitiovaunu • metro • linja-auto • kaupunkilautta, vesibussi • kaupunkipyörä
Tilausliikenne	Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne
	<ul style="list-style-type: none"> • linja-auto • kaupunkipyörä
	Muu sopimusliikenne (valtio, ELYt/maakunnat ja kunnat)
Liikennemuodot yhteensä	<ul style="list-style-type: none"> • lento • rautatie • linja-auto • taksi
	Muu tilausliikenne
	<ul style="list-style-type: none"> • linja-auto • taksi
	Yhteiskäyttöauto
	<ul style="list-style-type: none"> • lento • rautatie • raitiovaunu • metro • linja-auto • kaupunkilautta, vesibussi • kaupunkipyörä • taksi • yhteiskäyttöauto

3.3 Alueelliset tiedot

Käyttäjäkyselyissä nousi esille kiinnostus ja tarve alueellisille tilastotiedoille. Kaukoliikennettä ei ole mahdollista jakaa alueittain, mutta kaupunkiseutujen sopimusliikenteen tietoja on mahdollista esittää alueittain. Suurten ja keskisuurten kaupunkien lukujen esittäminen viranomaisalueittain parantaa tilaston käytettävyyttä.

Tiedot saadaan suoraan JUKU-palvelusta. Tavoitteena parantaa myös JUKU-palvelun painoarvoa ja kaupunkiseutujen innokkuutta toimittaa virheettömiä ja ajantasaisia tietoja. Ehdotus alueellisten tietojen esittämistavasta on taulukossa 3.

Alueellisina tietoina esitetään myös kuljetusoppilaiden lukumäärä kaupunkiseudulla, opetustoimen kuljetuskustannukset ja matkalippujen osuus opetustoimen kuljetuskustannuksista. Opetustoimen matkaliput ovat joukkoliikenteeseen kohdistuvaa epäsuoraa julkista tukea, joten tiedot täydentävät kaupunkiseudun kokonaisuutta. Palveluliikenteestä esitetään suoritteet ja julkinen tuki. Tiedot saadaan Kuntien kuljetuskustannuskyselystä. Taulukkopohja tulosten esittämiseen on raportin liitteessä 3 (taulukot 3.7 ja 3.8).

Keskisuuret kaupunkiseudut ja niiden toimivaltaiset viranomaiset ovat vuoden 2018 lopulla

- Hämeenlinnan kaupunki Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien muodostamalla alueella;
- Joensuun kaupunki Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella;
- Jyväskylän kaupunki Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kuntien muodostamalla alueella;
- Kotkan kaupunki Haminan, Kotkan ja Pyhtään kuntien muodostamalla alueella;
- Kuopion kaupunki Kuopion ja Siilinjärven kuntien muodostamalla alueella;
- Lahden kaupunki Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölan, Lahden, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kuntien muodostamalla alueella;
- Lappeenrannan kaupunki
- Porin kaupunki Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella;
- Vaasan kaupunki.

Toimivalta-alueisiin saattaa tulla muutoksia. Taulukoita ei ole kuitenkaan tarkoitus korjata taaksepäin muuttuneiden alueiden mukaisesti, mutta tilastoon kirjataan toimivalta-alueiden mahdolliset muutokset vuosittain taustatiedoksi.

Taulukko 3. Kaupunkiseutuviranomaisten tietojen esittäminen alueittain.

JOUKKOLIIKENNE, sopimusliikenne
Suurten kaupunkiseutujen liikenne
HSL-alue <ul style="list-style-type: none"> • rautatie • raitiovaunu • metro • linja-auto • lautta • kaupunkipyörä
Tampereen seudun joukkoliikenne <ul style="list-style-type: none"> • raitiovaunu • linja-auto • kaupunkipyörä
Turun seudun joukkoliikenne <ul style="list-style-type: none"> • linja-auto • vesibussi • kaupunkipyörä
Oulun seudun joukkoliikenne <ul style="list-style-type: none"> • linja-auto • kaupunkipyörät
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne <ul style="list-style-type: none"> • Hämeenlinna • Joensuu • Kotka • Kouvola • Kuopio • Lahti • Lappeenranta • Pori • Vaasa

3.4 Tietosisällöt ja tilastoitavat luvut

Seuraavassa on kuvattu kulkutavoittain kerättävät tietosisällöt taulukkomuodossa. Kaikkien taulukossa esitettyjen tietojen keräämistä on tarkoitus jatkaa nyky muodossa. Tähdellä on merkitty kokonaan uuden tiedon keräämisen aloittaminen.

Taulukko 4. Kerättävät suoritetiedot.

	Liikennesuorite	Matkustajat ja matkustussuorite
Rautatieliikenne	vaunukilometrit	toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit
Raitiovaunu- ja metroliikenne	linjakilometrit	toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit
Linja-autoliikenne	linjaliikenteen ajoneuvokilometrit/linjakilometrit tilausliikenteen ajoneuvokilometrit	toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit henkilökilometrit lasketaan keskimatkatutkimuksen "Linja-autoliikenteen keskimatkan pituus" pohjalta
Kaupunkilautta, vesibussi	linjakilometrit	toteutuneet joukkoliikennevälineeseen nousseet matkustajat ja vastaavat henkilökilometrit
Kaupunkipyörät* vuodesta 2017	ajetut kilometrit	käyttökertojen lukumäärä, ajetut kilometrit
Taksiliikenne	maksulliset ajokilometrit	julkisesti tuettujen matkojen määrä matkat ja henkilökilometrit lasketaan arvioitujen keskimatkanpituuksien perusteella
Lentoliikenne	reittikilometrit	lentomatkojen määrä ja vastaavat henkilökilometrit
Yhteiskäyttöautot* vuodesta 2019	ajetut kilometrit	käyttökertojen lukumäärä, ajetut kilometrit

*) Aloitetaan kokonaan uuden tiedon kerääminen. Tilastotaulukon alaviitteessä mainitaan, kuinka monen kunnan alueelta kaupunkipyöräsuoritteet ovat ja kuinka monen yrityksen antamiin tietoihin yhteiskäyttöautoilun suoritteet perustuvat.

Taulukko 5. Kerättävät rahoitustiedot.

	Suora rahoitus	Välillinen rahoitus
Rautatieliikenne	valtion (ja jatkossa myös kuntien/maakuntien) sopimusliikenteen alijäämien korvaukset	Kelan koulumatkatuki Kelan sairausvakuutuslain mukaisten kuljetusten korvaukset asevelvollisten ja reserviläisten matkojen rahoitus
Raitiovaunu- ja metrolinjat	HSL:n (ja jatkossa myös Tampereen) sopimusliikenteen alijäämien korvaukset	kuntien opetustoimen matkakustannusten korvaukset
Linja-autoliikenne	valtion ja kuntien liikennepalvelujen ostot sopimusliikenteen alijäämien korvaukset paikallis-, palvelu-, kaupunki-, seutu- ja työmatkaliikenteen valtionavustukset taksa-alennusten ostot eli lippurahoitus jatkossa palvelusetelit tai vastaavat	kuntien opetustoimen matkakustannusten korvaukset Kelan koulumatkatuki kuntien sosiaalitoimen matkakustannusten korvaukset (vähäisessä määrin) Kelan sairausvakuutuslain mukaisten kuljetusten korvaukset asevelvollisten ja reserviläisten matkojen rahoitusta
Kaupunkilautta, vesibussi	HSL:n ja Turun sopimusliikenteen alijäämien korvaukset	
Kaupunkipyörät*	alijäämän korvaus (=korvaus palvelun tuottajalle- käyttömaksutulot)	
Taksiliikenne	kuntien opetustoimen tilausliikenne kuntien sosiaalitoimen tilausliikenne	kuntien opetustoimen matkakustannusten korvaukset kuntien sosiaalitoimen matkakustannusten korvaukset Kelan sairausvakuutuslain mukaisten kuljetusten korvaukset sairaanhoitopiirien kiireettömien potilassiirtojen kustannukset*
Lentoliikenne	LVM:n lentoliikenteen ostot	-
Yhteiskäyttöautot	-	-

*) Aloitetaan kokonaan uuden tiedon kerääminen. Tilastotaulukon alaviitteessä mainitaan, kuinka monen kunnan alueelta kaupunkipyörien rahoitustiedot ovat.

3.5 Tietojen karsiminen

Suoritetilaston tiivistämiseksi ja selkeyttämiseksi tulee karsia tarpeettomia tietoja. Istuin- ja paikkakilometrejä pitivät vuonna 2012 toteutetuissa haastatteluissa (lähes) kaikki haastateltavat tarpeettomana tietona. Tietosisältöön liittyy paikkakapasiteetin osalta myös vanhentuneisiin tutkimuksiin perustuvia arvioita, joten istuin- ja paikkakilometrit ovat tilastossa osin arvionvaraisia. Jatkossa niiden selvittäminen erityisesti markkinaehtoisessa liikenteessä on entistä haastavampaa.

Tarjonnan käyttöastetta on kuvattu aiemmin kahden mittarin avulla. Istumapaikkatarjonnan käyttöaste on maksettujen henkilökilometriä ja tarjottujen istumapaikkakilometriä suhde. Lisäksi on laskettu koko tarjonnan käyttöaste maksettujen henkilökilometriä ja tarjottujen paikkakilometriä suhteena. Kapasiteettitietojen poistaminen poistaisi nämä mittarit käytöstä. Jatkossa tarjontaa tulisi seurata vertaamalla ajokilometriä määrää suhteessa tehtyihin matkoihin.

Ehdotuksena on, että julkisen liikenteen suoritetilastoa selkeytetään poistamalla istuinkilometrejä ja paikkakilometrejä koskevat taulukot.

3.6 Yksityiskohtaiset muutokset esitystapaan

Jatkossa taulukot viedään StatFin-tilastotietokantaan tai vuoden 2019 aloittavan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien tilastotietokantaan. Lisäksi laaditaan nykyisen raportin tapainen, mutta tiiviimpi esitys tuloksista. Raportin liitteessä 3 esitetään muutosehdotukset uuden Julkisen liikenteen suoritetilaston taulukoiden rakenteeseen (erityisesti nykyisen tilaston tilastotaulukot luvussa 2.5).

Keskeiset muutokset nykyisiin JLST:n taulukoihin ovat seuraavat:

- Taulukko 1. JULKISEN LIIKENTEEN SUORITTEET: poistetaan istuin- ja paikkatiedot sekä käyttöastetta koskevat tiedot.
- Taulukko 2. JULKISTEN VAROJEN KÄYTTÖ: otsikoinnissa erotetaan liikennesuorite ja matkustussuorite
- Taulukko 3. JULKISTEN VAROJEN KOHDENTAMINEN: suoraan rahoitukseen lisätään palvelusetelin ja mahdollisten muiden uusien rahoitusmallien rahoitus
- Taulukko 4. JULKISTEN VAROJEN LÄHTEET RAHOITTAJAN MUKAAN: maakuntien mahdollisesti aloittaessa lisätään maakunta rahoittajatahoksi
- Taulukot 5.1. ja 5.2. MATKAKUSTANNUSTEN KORVAUSTEN LÄHTEET esitetään yhdistettävänä. Kela erotetaan omaksi rahoittajatahoksi ja kuntien (jatkossa maakuntien) terveystoimen kustannukset esitetään erikseen.

Kaikkien taulukoiden liikennetyyppiä jaottelu muutetaan tämän raportin luvun 2.3 taulukon 2 kaltaiseksi. Yhteenvetoriveiksi lisätään kaupunkilautta ja vesibussi, kaupunkipyörät sekä yhteiskäyttöautot.

Lisäksi luvuittain toteutetaan nykyiseen Julkisen liikenteen suoritetilastoon seuraavia muutoksia:

Muutokset lukuun 2.1

- Poistetaan istuinkilometrit ja paikkakilometrit -taulukot
- Liikennemuotoihin lisätään yhteiskäyttöauto (vuodesta 2019 alkaen) ja kaupunkipyörä (vuodesta 2017 alkaen)
- Seutuliikenne-taulukko korvataan TVV-taulukolla (tämän raportin luku 3.3 taulukko 3).

Muutokset lukuun 2.2

- Lisätään jatkossa mahdollisesti maakunta rahoittajatahoksi (Rahoituksen lähteet -taulukot)
- Liikennemuotoihin lisätään yhteiskäyttöauto (tilastovuodesta 2019 alkaen) ja kaupunkipyörä (tilastovuodesta 2017 alkaen)
- Kokonaisrahoituksen kohdentuminen liikennetyypeittäin -taulukossa nimi-muutoksia, muu kaupunkiliikenne = keskisuurten kaupunkien liikenne, muu joukkoliikenne = seutu- ja lähiliikenne
- Liikennemuodoittain esitettävissä taulukoissa uutena aikasarjana kaupunkipyörät ja yhteiskäyttöautot
- Liikenne- ja viestintäministeriön sekä ELY-keskusten ostoliikennettä vastaavat suoritteet (ajokilometrit) -taulukkoon jatkossa mahdollisesti maakunnat.

Nykyisen JLST:n luvun 2.3 nimeksi muutetaan "alueelliset tarkastelut". Lisätään suurten ja keskisuurten kaupunkien taulukko tämän raportin liitetaulukon 3.6 mukaisesti. Uudistetaan palveluliikennetaulukko kaupunkiseutuja koskevaksi tämän raportin liitetaulukon 3.8 mukaiseksi. Lisätään uutena taulukko koulukuljetuksista liitetaulukon 3.7 mukaisena.

Liikevaihtotaulukoihin (Nykyisen JLST:n luku 2.4) lisätään yhteiskäyttöautot, kaupunkipyörät, ja Föli lauttaliikenne. Jatkossa maakunnat esitetään omana rahoittajatahonaan.

Liite 4 Julkishallinnon suoran rahoituksen jaottelu ostoihin ja lipputukiin -taulukkoon tulee jatkossa lisätä uusi sarake "Muu rahoitus", johon voidaan lisätä palvelusetelin tai vastaavat uudet rahoitusmuodot. Maakunnat erotellaan omaksi sarakkeeksi. Täyttöaste: henkilö-km/ istumapaikka-km graafi jää liitteestä pois.

4 JLST:n julkaisuformaatti, julkaisu tiheys ja laajuus

Liikennevirasto julkaisee kahden vuoden välein Tilastokeskuksella teetetävän Julkisen liikenteen suoritetilaston. Välivuosina julkaistaan Julkisen liikenteen markkinaosuustilasto. Julkisen liikenteen suoritetilasto 2015 on julkaistu kesäkuussa 2017.

Julkaisutavan ja -muodon uudistukset ovat tärkeitä suoritetilaston hyödynnettävyyden parantamiseksi. Tilaston käyttäjät toivovat erityisesti sähköisiä taulukoita, joista on mahdollista poimia tarvittavat tiedot suoraan.

Liikenneviraston seuranta- ja yhteensovittamistehtävää koskevassa selvityksessä asetettiin tavoitteeksi, että liikkumispalveluista julkaistaan vuositilastoa. Vuositilaston sisältöä laajennetaan vaiheittain. Tiedot julkaistaan pdf-raporttina ja Px-web -taulukko-tietokantoina käyttö- ja API-liittymineen. Julkaistavat tiedot ovat julkisten tilastojen mukaisessa tarkkuustasossa ja eivät sisällä liiketalousalustien kaltaista tietoa.

4.1 Julkaisuformaatti

Vaihtoehtoiset julkaisutavat

Mahdollisia raportointimuotoja ovat esimerkiksi nykyinen pdf-formaatti (raportin ja tilaston välimuoto), tiivis tilasto-osa ja esittelydiat päätrendeistä tai julkaiseminen taulukkotietokantana.

Taulukko 6. Mahdollisia Julkisen liikenteen suoritetilaston julkaisu- tai jakelutapoja.

Julkaistuformaatti	Esimerkkejä	Mitä ja kenelle
Nykyformaatti (sähköinen pdf-julkaisu)	Julkisen liikenteen suoritetilasto	raportin ja tilaston välimuoto, palvelee pääasiassa liikennealan toimijoita sisältö ja määrittelyt vaativat kehittämistä
Suomen virallinen tilasto	Rautatietilasto	palvelee pääasiassa liikennealan toimijoita
tilastoportaali	Liikennefakta.fi Liikennejärjestelmä.fi	Kokoaa tietoa eri tietolähteistä aihepiireittäin tarjoaa valmiita tietoa, helppo käyttää myös ei-ammattilaiselle edellyttää jatkuvaa ylläpitoa. Olemassa oleviin portaaleihin otetaan joka tapauksessa Julkisen liikenteen suoritetilastosta tietoja => tilasto tarvitaan ensin.
tilastotietokanta	StatFin-tilastotietokanta Kelasto-tietokanta	mahdollistaa lukijaa kiinnostavien tilastotietojen poimimisen
avoin data	avoindata.fi	koneluettavuus ymmärrettävyys tiedon käyttäjille haasteena
tiivis tilasto-osa ja valmiit esittelykuvat päätrendeistä	Tilastokeskuksen Kuntien avainluvut-palvelu Kelasto	Esittelykuvat voidaan toteuttaa kaikkien vaihtoehtojen rinnalla, voivat olla valmiita kartta-, diagrammi- tai muita esityksiä. Ymmärrettäviä ja nopeita käyttää.

Suomen virallinen tilasto

Suomen virallinen tilasto on yhteiskunnan kehitystä ja tilaa kuvaavien tilastojen kattava kokoelma. Siihen kuuluu lähes 300 tilastoa 26 aihealueelta. Suomen virallisia tilastoja (SVT-tilastoja) tuottavat julkisen hallinnon asiantuntijaorganisaatiot. Ne takaavat tilastojen jatkuvuuden ja ovat sitoutuneet yhteisiin laatukriteereihin. SVT-laatukriteerit ovat yhteensopivat Euroopan tilastojärjestelmän laatukriteerien kanssa. Suomen virallisen tilaston neuvottelukunta valvoo laatukriteerien noudattamista. Sen tehtävänä on myös kehittää tilastojärjestelmää ja tilastojen jakelua.

Jokaiseen SVT-tilastoon tulee liittää laatuseloste. Laatuselosteessa pyritään tiiviiseen arviointiin tilaston laadusta, luotettavuudesta ja sopivuudesta eri käyttötarkoituksiin. Sen keskeinen tarkoitus on antaa kuva siitä, miten SVT-laatukriteerit täyttyvät kyseisessä tilastossa. Laatuseloste julkaistaan samanaikaisesti tilaston tietojen kanssa.

StatFin –tilastojen etuna on niiden tunnettuus. Julkisen liikenteen suoritetilaston muuttaminen viralliseksi SVT-tilastoksi lisäisi todennäköisesti tilaston käyttöä, ja parantaisi ajantasaisuutta.

Ehdotus julkaisumuodosta

Julkisen liikenteen suoritetilasto ehdotetaan muutettavan Suomen viralliseksi tilastoksi. Ehdotuksena on, että Julkisen liikenteen suoritetilaston julkaisumuotona jatkossa olisi

- tilaston laatuseloste (tiivis ja yleistä SVT-sisältöä ja -muotoa noudattava)
- taulukot StatFin-tilastotietokantaan Px-web –taulukkotietokantoina käyttö- ja API-liittymiseen tai vaihtoehtoisesti Traficom-tilastotietokantaan
- yhteenvedo/analyysi tuloksista (nykyisen raportin tapainen, tiiviimpi ja ’graafisempi’ esitys).
- tilaston julkaisemisen yhteydessä laaditaan tilastotiedote.

Käyttöehdot

Tilastokeskus on uuden Julkisen liikenteen tietokantataulukon aineistojen tuottaja ja Liikennevirasto/Traficom tekijänoikeuden haltija. Tilastokeskuksen avoimen datan aineistoja ja verkkopalvelun julkisia sisältöjä koskee Creative Commons Nimeä 4.0 -käyttölupa, joka on käyttölupa julkishallinnon avoimia tietoaineistoja varten. Se antaa oikeuden kopioida, muokata ja jakaa aineistoja edelleen joko alkuperäisessä tai muutetussa muodossa. Aineistoja voi myös yhdistää muihin aineistoihin ja käyttää sekä kaupallisiin että epäkaupallisiin tarkoituksiin.

Avoimeen aineistoon tulee liittää Creative Commons Nimeä 4.0 -käyttölupaa koskeva merkintä ja hyperlinkki käyttölupaan. Aineistoa käytettäessä on nimettävä alkuperäislähde ja aineistoversion ajankohta. Vastaanottamalla, lataamalla tai muuten saattamalla aineistoja käyttöönsä käyttäjä hyväksyy nämä käyttöehdot.

Valokuvien ja kuvituskuvioiden tekijänoikeudet ovat tekijöillä tai Tilastokeskuksella. Ko. materiaalin käytöstä on aina sovittava erikseen.

4.2 Julkaisutiheys ja -aikataulu

SVT-tilastojen tiedot ovat mahdollisimman ajantasaisia. Niiden julkistamisajankohta on myös ennakkoon tiedossa. Julkaisija ylläpitää SVT-neuvottelukunnan ohjeiden (SVT-julkaisuohje) mukaista julkistamiskalenteria.

Vuoden 2015 tilasto julkaistiin toukokuussa 2017, jolloin viive tietojen julkaisuun on 16–17 kuukautta tilastovuoden päättymisestä. Julkaisun venymiseen oli tällöin kerta-luonteisia syitä, kuten henkilövaihdokset. Julkisen liikenteen suoritetilasto ehdotetaan jatkossa julkaistavan vuosittain saman muotoisena. Vuosittain julkaisu jo osaltaan parantaa tietojen tuoreutta. Kuitenkin myös vuosittaista julkaisuajankohtaa on syytä saada lähemmäs tietojen kohdeaikataulua.

Kuntakyselyn prosessia on mahdollista nopeuttaa. Linja-autoliikenteen tilinpäätöstietoja ei kuitenkaan voi julkaista ennen yritysten rakennetilastoa. Tämän takia Julkisen liikenteen suoritetilasto voidaan julkaista aikaisintaan tilastovuotta seuraavan vuoden lopussa.

Julkisen liikenteen suoritetilaston voisi periaatteessa julkaista kahdessa osassa: ensin suoritteet ja kustannustiedot myöhemmin. Linja-autoliittoon kuulumattomien yritysten suoritteet saadaan kuitenkin vasta tilinpäätöskyselyn yhteydessä.

Jatkossa tavoitteeksi asetetaan vuosittainen julkaisu saman muotoisena ja julkaisun ajoittaminen viimeistään tilastovuotta seuraavan vuoden joulukuussa.

4.3 Luettavuuden parantaminen ja visualisointi

Julkisen liikenteen suoritetilaston esitystapa on pysynyt lähes muuttumattomana ja esitystapaan on totuttu. Samalla kun sisältöä kehitetään, kannattaa ulkoasua uudistaa houkuttelevamaksi. Tilasto kannattaisi jatkossa julkaista värillisenä, kuten esimerkiksi rautatietilasto julkaistaan. Nykyinen ulkoasu on ajalta, jolloin tilasto painettiin paperijulkaisuiksi. Pdf-julkaisuissa värejä sen sijaan kannattaa käyttää.

Taulukkojen luettavuutta voidaan parantaa karsimalla tietojen määrää esitetysti. Taulukoiden sarakkeet ja rivit kannattaa myös erotella nykyistä selkeämmin, joka parantaisi taulukoiden luettavuutta (kuva 3).

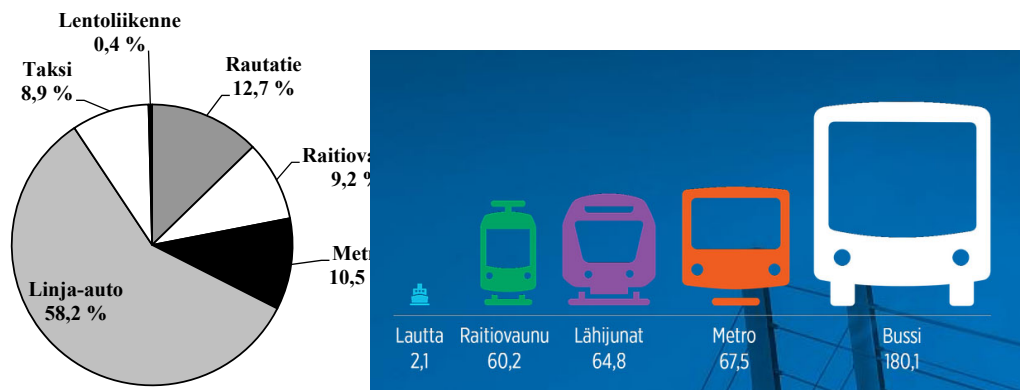
Matkustajamäärät

2.4 Vaununakselikilometrit juna- ja vaunulajeittain vuonna 2017 • Vagnaxelkilometer per tåg- och vagnslag år 2017

	Rautatie	Raitiovaunu	Metro	Linja-auto	Tä														
1997	100,0	100,0	100,0	100,0	10														
1999	106,4	103,6	117,0	102,4	10														
2001	110,0	107,0	124,8	105,3	10														
2002	115,4	104,7	129,8	104,6	10														
2003	119,8	106,0	130,9	101,6	10														
2004	120,3	105,6	131,0	99,0	10														
2005	127,0	103,6	132,5	97,2	11														
2006	127,6	98,4	134,2	96,5	11														
2007	133,4	98,4	132,9	96,8	12														
2008	139,9	100,5	136,1	100,4	12														
2009	135,1	102,4	135,4	98,7	11														
2010	136,4	101,7	135,0	102,9	11														
2011	134,1	100,1	145,3	105,1	12														
2012	136,3	106,7	147,1	106,6	11	Juna- ja vetokalustolaji • Tåg och dragsfordonståg													
2013	141,2	105,6	149,9	106,9	11														
2014	143,8	103,5	146,9	105,8	11														
2015	151,9	103,0	148,7	105,3	10														
							1 000 000 vaununakselikilometriä • 1 000 000 vagnaxelkilometer												
	Henkilöliikenteen junat • Persontrafiktåg	288,6	293,4	7,7	53,1	6,4	12,6	-	0,2	1,5	0,1	663,6							
	Kaukoliikenteen junat • Fjärrtrafikens tåg	288,2	134,9	7,7	53,1	6,4	12,6	-	0,2	1,5	0,1	504,7							
	Pendolino-junat • Pendolino-tåg	-	103,4	-	-	-	-	-	-	-	-	103,4							
	Allegro-junat • Allegro-tåg	-	21,3	-	-	-	-	-	-	-	-	21,4							
	InterCityjunat • InterCity-tåg	263,3	-	-	48,0	-	10,1	-	0,1	1,5	-	323,0							
	Dieselveturit • Diesellok	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
	Sähköveturit • Ellok	263,3	-	-	48,0	-	10,1	-	0,1	1,5	-	323,0							
	Pikajunat • Snälltåg	19,7	-	-	4,8	6,4	2,5	-	0,1	-	-	33,5							
	Dieselveturit • Diesellok	5,3	-	-	1,7	0,1	0,9	-	-	-	-	8,0							
	Sähköveturit • Ellok	14,4	-	-	3,1	6,3	1,6	-	0,1	-	-	25,5							
	Taajamajunat • Övriga persontåg	5,2	10,2	7,7	0,3	-	-	-	-	-	-	23,4							
	Dieselveturit • Diesellok	0,1	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	0,2							
	Sähköveturit • Ellok	5,1	-	-	0,2	-	-	-	-	-	-	5,3							
	Sähkömootorivaunut • Elmotorvagnar	-	10,2	-	-	-	-	-	-	-	-	10,2							

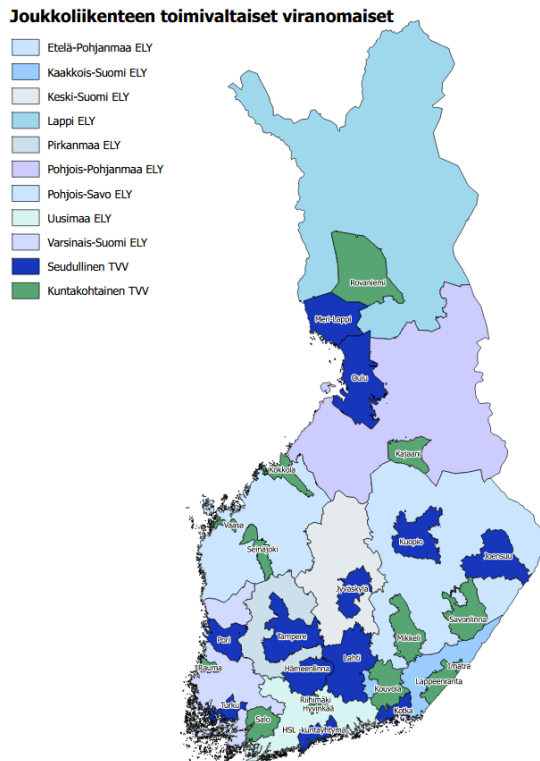
Kuva 3. Taulukoiden luettavuuden parantaminen väreillä. Taustalla nykyinen taulukkopohja ja etualalla ehdotus uudesta asettelusta. (Lähde: Rautatietilasto 2017).

Tilaston houkuttelevuutta parantaisi myös esittelyosan nykyistä näyttävämmät esitystavat. Tilastoista voisi poimia osan esitettäväksi graafisesti, joista saisi yleissilmäyksellä tehtyä päätelmiä. Tämän jälkeen tilastot voisi esittää kokonaisuudessaan ilman visualisointia (kuva 4).

Kuva 4. Vasemmalla JLST:n nykyinen esitystapa, oikealla ehdotus helppolukuisesta esitystavasta (lähde: HSL).

Tilastoon ehdotetaan tuotavan uutena esimerkinomaisia alueellisia tietoja kaupunkiseutujen julkisesta liikenteestä. Alueellisia tietoja kannattaa havainnollistaa kartalla (kuva 5).

Kuva 5. Toimivalta-alueiden havainnollistaminen karttaesityksenä.

JUKU-palvelun tilastot on helppo saada karttamuotoisesti esitettyä toimivaltaisten alueiden pohjalta. Haasteena tietojen esittämisessä voi kuitenkin aluksi olla, että tietoja on osin hyvin vaihtelevasti. Suuret kaupunkiseudut ja pääosin myös keskisuuret kaupunkiseudut ovat kuitenkin vertailtavissa vuosittain.

Ehdotuksena on, että jo seuraavassa julkisen liikenteen suoritetilastossa tilastoon lisätään värit, tärkeimpien yhteenvetograafien (matkat, ajokilometrit, kokonaisrahoitus) ulkoasua kehitetään helppoluisiksi ja havainnolliseksi ja uudet alueelliset tiedot esitetään kartalla. Julkisen liikenteen suoritetilaston graafisesta ulkoasusta ja esittämistavoista kannattaa teettää valmiit graafiset pohjat ja suunnitelma.

5 Liikkumispalveluiden tilastointi

5.1 Suoritetilaston laajentaminen

Tässä työssä on mm. asiantuntijahaastattelujen perusteella päädytty siihen, että liikkumispalveluiden suoritteiden tilastointi pidettäisiin erillisenä osana liikenteen palveluiden tilastointia (taulukko 7). Julkisen liikenteen suoritetilastoon lisättäisiin kaupunkipyörät tilastovuonna 2017 ja yhteiskäyttöautot viimeistään tilastovuonna 2019, mutta ei sen jälkeen enää muita liikkumispalveluita. Rajausta perustuu kahteen näkökulmaan: Suoritetilastossa ovat sellaiset liikkumispalvelut, joista syntyy liikenne- ja matkustussuoritetta ja joita voidaan luonnehtia avoimesti käytettävissä oleviksi julkisiksi liikennepalveluiksi.

Liikkumispalveluiden kokonaisuuden kattava seuranta ehdotetaan tehtäväksi liikenteen markkinoiden seurannan osana. Yritystoiminnan tilastointi antaa tähän jo edellytykset, joskaan tilastoinnissa käytetyt toimialat vastaavat liikkumispalveluiden määrittelyä vain osin. Toiseksi markkinoiden seurantaan kuuluisi palvelutarjonnan seuranta, johon Liikennepalvelukatalogi antaa mahdollisuuden lähivuosina.

Taulukko 7. Yleiskuva liikkumispalveluiden seurannan ja tilastoinnin kehittämisestä.

Liikkumispalvelu	JLST 2015	Suoritetilaston kehittäminen	Tiedonkeruun kehittäminen	Muu kehittäminen
Rautateiden henkilöliikenne	X	Liikenne- ja matkustussuoritteet ja rahoitus ovat tilastossa kuten aiemmin. Kapasiteettitiedot poistetaan tarpeettomina.	-	-
Linja-autoliikenne	X		Uusi tilinpäätöskysely 2020	Erillisselvitys keskimatkanpituuksista
Raitiovaunu- ja metroliikenne	X		-	-
Taksiliikenne	X		Uusi tiedonkeruu suunnitteilla	Erillisselvitys keskikuormituksista ja matkanpituuksista
Ilmailun henkilöliikenne	X		-	-
Merenkulun henkilöliikenne	X	JLST:oon lisätään Suomenlinnan lautan lisäksi muu kaupunkilauttajoukko-liikenne.	-	-
Moottorijoneuvojen vuokrauspalvelut	-	Yhteiskäyttöautot mukaan viimeistään vuoden 2019 tilastoon	Suoritetietoja ei ole koskaan kerätty ja tilastoitu. Suoritetilastoa varten tehdään tilastokysely yhteiskäyttöautoilupalveluille vuoden 2018 suoritteista 2019.	-
Kaupunkipyörät	-	Mukaan vuoden 2017 tilastoon	Seuranta osaksi JUKUa	-
Kuljetuspalveluiden välityspalvelut	-	<i>Palveluista ei synny liikenne- tai matkustussuoritteita.</i>	<i>Palveluiden ominaisuuksista ja määristä ei ole kerätty tietoja. NAP sisältää pienen osan palveluista, mutta laajentuessaan tarjoaa tietolähteen tarjontatietojen kartoitukselle.</i>	<i>Näiden liikkumispalveluiden seuranta ja tilastointia kehitetään osana liikenteen markkinoiden seuranta (Traficom). Se voi rakentua nykyisten yritystoimintatilastoinnin sekä olennaisten tietojen vaaraan.</i>
Rautatieasemien matkustajapalvelut	-			
Linja-autoasemien matkustajapalvelut	-			
Lentoasemien matkustajapalvelut	-			
Satamien matkustajapalvelut	-			
Yleiset kaupalliset pysäköintipalvelut	-			
Muun palvelun yhteydessä tarjottavat pysäköintipalvelut	-			
Kadunvarsipysäköinti	-			

5.2 Kaupunkipyörrien tilastointi

Kaupunkipyöräjärjestelmiä on tällä hetkellä Helsingissä, Espoossa ja Turussa. Useissa kaupungeissa järjestelmiä suunnitellaan. Helsingin järjestelmä on ollut toiminnassa vuodesta 2016. Espoossa ja Turussa palvelu aloitettiin vuonna 2018. Kaupunkipyöräjärjestelmät ovat luonteelta joukkoliikennettä täydentäviä palveluja, ja niiden käyttö on kytketty joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmään (matkakortti toimii tunnisteena). Tämän takia kaupunkipyörät kuuluvat Julkisen liikenteen suoritetilastoon kaupunkiseutujen sopimusliikenteen alle.

Kaupunkipyörrien käytöstä kertyy suoritedataa matkakohtaisesti: Lähtöasema, määränpääasema, päivämäärä, kellonaika, matkan pituus kilometreinä ja minuutteina. Tilastoja raportoidaan viikoittain ja kuukausittain. Vuoden tiedot saadaan kauden päätyttyä loka-marraskuussa. Turussa kaupunkipyöräjärjestelmä on käytössä läpi vuoden, jolloin kausi päättyy vuodenvaihteeseen.

Helsingissä ja Espoossa HSL maksaa palveluntuottajalle vuosittain korvauksen ja vastaavasti saa lipputulot kauden, viikon tai päivän käyttöoikeuksista ja lisämaksuista (käyttöajan ylittyessä). Turun kaupunkipyöräjärjestelmä rahoitetaan toistaiseksi EU-rahoitteisesta Civitas Eccentric-projektista. Kaupunkipyöräjärjestelmien korvaukset tiedetään jo ennalta, mutta lipputulojen selvittäminen vaatii erillisen tarkastelun ja tiedot ovat saatavilla myöhemmin kuin suoritetiedot.

Kaupunkipyörrien suorite- ja rahoitustiedot ehdotetaan kerättäväksi jo vuoden 2017 Julkisen liikenteen suoritetilastoon, jolloin käytössä oli vasta Helsingin järjestelmä. Vuodesta 2018 lähtien kaupunkipyöräjärjestelmistä ehdotetaan lisättäväksi vuositason tunnusluvut JUKU-järjestelmään, josta ne voi jatkossa kerätä suoritetilastointiin.

5.3 Yhteiskäyttöautojen tilastointi

Yhteiskäyttöautot katsotaan kuluvaan henkilöautolle vaihtoehtoisiin liikkumispalveluihin. Yhteiskäyttöautoilun edistäminen on ollut myös joukkoliikenneviranomaisten asialistalla yhtenä mahdollisuutena vähentää tarvetta autonomistukseen ja henkilöautoliikenteen suoritetta kokonaisuutena. Tästä näkökulmasta yhteiskäyttöautot voidaan rinnastaa julkiseen liikenteeseen ja ottaa mukaan suoritetilastoon.

Yhteiskäyttöautopalvelut ovat osa autonvuokraustoimialaa. Suoritetilastossa auton yhteiskäyttöpalveluksi ehdotetaan määriteltäväksi yritystoiminta, jossa myydään rekisteröityneille tai muuten tunnistetuille käyttäjille käyttöoikeuksia useasta erillisestä noutopisteestä saatavilla ja palautettavissa oleviin autoihin. Käyttöön tarjottavat autot ovat palvelua tarjoavan yrityksen omistuksessa tai hallinnassa. Vuokrausajat ovat tyypillisesti lyhyitä, ja auton käytöstä peritään minuutti- tai tuntihintaa. Auto jää vapaaseen käyttöön vuokrausajan päätyttyä. Palvelu on avoimesti jatkuvasti saatavilla eikä esimerkiksi rajoitettu vain iltoihin ja viikonloppuihin.

Autonvuokraustoimialalla olevat yhteiskäyttöautoyrityksiltä saatavissa oleva suoritetieto on vuositasolla ja koko maata kattavaa. Kaikki tarkempi erittely katsotaan liikesalaisuuden piiriin. Toimijoiden vähäisyyden takia tilastoissakaan ei ole mahdollista alueellisiin erotteluihin. Tiedot on kerättävä erillisellä tilastokyselyllä, ja liikevaihtotiedot voi selvittää julkisista taloustiedon lähteistä. Yhteiskäyttöautojen suoritettiedot ehdotetaan lisättäväksi suoritetilastoon viimeistään tilastovuodesta 2019 vuonna 2020. Ensimmäinen tiedonkeruu toteutetaan tilastovuodesta 2018 vuoden 2019 kuluessa.

6 Tilaston kokoamisprosessi

6.1 Nykyisen julkisen liikenteen suoritetilaston kokoamisprosessi

Julkisen liikenteen suoritetilaston perustiedot hankitaan lähteistä, jotka tilastoivat ainakin osaa suoritteista. Jotkin tarvittavista lisätiedoista perustuvat erityisselvityksiin. Kaikkiaan tilaston kokoamisessa hyödynnetään arviolta noin 50 tietolähdettä, kuten julkaisut (vuosikertomukset, liikennetilaston vuosikirja), suorat sähköpostitiedustelut, Liikenneviraston JUKU-palvelu ja kuntien kuljetuskustannuskysely.

Tietojen kerääminen aloitetaan tilastovuotta seuraavana keväänä suurten kaupunkien suorite- ja rahoitustiedoista. Tiedot pyydetään sähköpostitse suoraan kyseisiltä viranomaisilta tai saadaan toimivaltaisten viranomaisten vuosikertomuksista.

Rautatieliikenteen tiedot saadaan osittain VR-Yhtymä Oy:n ja osittain Helsingin seudun liikenteen (HSL) tilastoista. Raitiovaunu- ja metroluokan liikennettä on toistaiseksi vain Helsingin kaupungin liikennelaitoksella (HKL). Tiedot saadaan Helsingin seudun liikenteeltä (HSL).

Bussiyritysten linja- ja tilausliikenteen ajoneuvokilometrit ja matkustajamäärät saadaan sopimusliikenteen osalta suoraan tilaajatahoilta ja JUKU-palvelusta. Markkinaehtoisien linja-autoliikenteen tiedot saadaan Tilastokeskuksen Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselystä.

Lentoliikenteen suoritetiedot saadaan Finavian Lentoliikennetilastosta ja sitä täydentävistä taulukoista. Täydentäviä tietoja saadaan myös suoraan Finnairilta. Lentoliikenteen aikasarjaan sisältyvät kaikki merkittävät kotimaan liikennettä lentäneet lentoyhtiöt. Kotimaan tilausliikennettä ei erikseen tilastoida ja se on esitetty osana tavallista lentoliikennettä.

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) rahoitustiedot juna- ja lentoliikenteen ostoista on saatu ministeriöstä. Tiedot joukkoliikenteen ostoista sekä palvelu-, kaupunki-, seutu- ja työmatkaliikenteen valtionavustuksista saadaan Valtakunnallisesta liikenneluparekisteristä (VALLU) sekä Liikenneviraston ylläpitämästä JUKU-palvelusta. ELY-keskukset keräävät tiedot alueensa kuntien matkakustannusten korvauksista kuntien kuljetuskustannukset -kyselyllä. Taksisuoritteita koskevat tiedot saadaan Tilastokeskukselta.

Käytännössä Tilastokeskuksella on käytössään laaja Excel-pohja, jonne tiedot kerätään. Suoritetiedot sopimusliikenteestä on mahdollista saada tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Markkinaehtoisien liikenteen suoritetiedot saadaan vasta Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyyn valmistuessa loppuvuodesta. Rahoitustietojen kerääminen aloitetaan niin ikään jo keväällä (valtio- ja suuret kaupungit), mutta ELY-keskusten kunnilta keräämät rahoitustiedot valmistuvat vasta loppusyksystä.

Julkisen liikenteen suoritetilaston laadintaa ohjaa noin kolme kertaa vuodessa kokoon-tuva ohjausryhmä, jonka vuosikello on pääpiirteittäin seuraava:

- ensimmäinen kokous ennen kesälomia: katsotaan muutostarpeet ja käydään lähetekeskustelu
- toinen kokous loka-marraskuussa: suoritetiedot luonnoksena, käsitellään mahdolliset ongelmat
- kolmas kokous: tammikuussa koko tilaston läpikäynti ja tarkistaminen.

6.2 Tietosisältöjen lähteet

Seuraavassa on kuvattu tietosisältöjen lähteet asiakohdittain. Kuvauksissa on otettu huomioon lähteitten muuttuminen lähivuosina. Muutoksia aiheuttavat sekä liikennepalvelulaki että virastouudistus ja mahdollinen maakuntauudistus.

Tärkeimpiä tietolähteitä ovat Tilastokeskuksen Linja-autojen tilinpäätöstilasto. Liikenneviraston ylläpitämä JUKU-palvelu, Kuntien kuljetuskustannukset -kysely sekä liikenne- ja viestintäministeriön, suurten kaupunkien, Finavian ja VR Yhtymä Oy:n omat tilastot.

JUKU-palvelu on Liikenneviraston ylläpitämä tunnuslukupalvelu. Tunnusluvut tarjoavat valtakunnallista perustietoa joukkoliikenteen kysynnästä ja tarjonnasta sekä niiden kehittymisestä. Tunnusluvut kattavat joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten hankkiman liikenteen ja toimivaltaiset viranomaiset itse syöttävät tiedot palveluun. Jatkossa JUKU-palvelun rooli tietolähteenä korostuu. Tästä tulee tiedottaa tietoja JUKU-palveluun syöttäville viranomaisille.

Myös Kuntien kuljetuskustannukset -kysely on entistä merkittävämpi tietolähde. ELY-keskukset vastaavat Kuntien kuljetuskustannukset -kyselystä ja tulosten tallentamisesta Valtakunnalliseen liikenneluparekisteriin. Kyselyn yhteydessä tulee kunnille tiedottaa kyselyn tulosten käytöstä tilastointiin entistä laajemmin.

Uutena tietona esitetään sairaanhoitopiireiltä kerättävää tietoa kiireettömien potilassiirtojen kustannuksista. Kyseisillä potilassiirroilla tarkoitetaan kuntien tai kuntayhtymien hoitolaitoksiin sisään kirjoitettuja potilaita, joille järjestetään kuljetus ennalta suunnitellusti ja kiireettömästi esimerkiksi suunniteltuun tutkimukseen toisessa toimintayksikössä. Kuljetus hoidetaan muulla kalustolla kuin ambulanssilla. Näistä kuljetuksista kerätään rahoitustiedot. Kysely toteutetaan sähköpostikyselynä.

Taulukossa 8 on esitetty suoritetietojen lähteet kulkutavoittain. Taulukossa 9 on esitetty rahoitustiedot.

Taulukko 8. Suoritetietojen lähteet jatkossa.

	Sopimusliikenne	ME-liikenne
Rautatieliikenne	LVM (rahoitustiedot), VR-Yhtymä Oy ja HSL (suoritetiedot) jatkossa mahdollisesti myös muita kaupunkiseutuja/maakuntia	VR-Yhtymä Oy:n tilastot
Raitiovaunu- ja metroliikenne	Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) ja HSL jatkossa myös Tampereen kaupunki	
Linja-autoliikenne	Sopimusliikenteen osalta käytetään vain liikenteen ostajilta saatuja tietoja: <ul style="list-style-type: none"> - suuret kaupungit suoraan - keskisuuret kaupungit ja ELY-keskukset/maakunnat JUKU. Jatkossa mahdolliset maakuntien rahoitustiedot JUKU.	bussiyritysten linja- ja tilausliikenteen ajoneuvokilometrit ja matkustajamäärät Tilastokeskuksen Linja-autojen tilinpäätöstilastosta
Kaupunkilautta, vesibussi	Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) ja HSL FÖLI, Turun seudun joukkoliikenne	
Kaupunkipyörät	2017 HSL ja Civitas Eccentric -hanke, Turku. Jatkossa palvelua tarjoavien kaupunkiseutujen joukkoliikenneviranomaiset syöttävät tiedot JUKU-palveluun.	
Taksiliikenne	ammattiajokm:t 2017 Trafista matkustajamäärät Kelan tilastoista, sairaanhoitopiireiltä sekä kuntien kuljetuskustannukset -kyselystä	ammattiajokm:t 2017 Trafista jatkossa Traficomien toteuttama kysely yrittäjille
Lentoliikenne	LVM	Finavian Lentoliikennetilasto ja sitä täydentävät taulukot Finnair myös lähteenä Finaviaan kuulumattomat lentoasemilta suoraan.
Yhteiskäyttöautot		Traficomien toteuttama kysely yrittäjille.

Taulukossa 9 on esitetty julkisen liikenteen rahoittajat ja rahoitustietojen sisältö sekä lähteet. Rahoitustiedot on jaettu tarjontaan vaikuttavaan rahoitukseen ja kysyntään vaikuttavaan rahoitukseen, mutta jaottelu ei ole kaikilta osin selkeä. Erilliskuljetuksiin kohdistuvat matkakorvaukset on taulukossa tulkittu tarjontaan vaikuttavaksi rahoitukseksi, koska liikenne on tällöin tilausliikenteen tyyppistä. Rahoitustietojen lähteet on merkitty sulkuihin.

Taulukko 9. *Julkisen liikenteen rahoittajat ja rahoitustietojen sisältö ja lähteet jatkossa.*

Rahoittaja	Tarjontaan vaikuttava rahoitus	Kysyntään vaikuttava rahoitus
Liikenne- ja viestintäministeriö	LVM:n tilastot juna- ja lentoliikenteen ostoista	
Liikennevirasto/ELY-keskukset Jatkossa Traficom	Liikenneviraston tilastot ELY-keskusten runkoliikenteen ostoista sekä paikallis- ja palveluliikenteen valtionavustuksista (JUKU). Tilastot sisältävät tiedot kuntien kanssa yhteisistä tai yhteisrahoitteisista hankinnoista. Liikenneviraston valtionavustukset suurille ja keskiuurille kaupunkiseuduille (JUKU).	Liikenneviraston tilastot kaupunki-, seutu- ja työmatkaliikenteen valtionavustuksista (Huom! lipputuki siirtymäajan liikenteeseen päättyy vuonna 2019) (JUKU) palvelusetelin tai vastaava rahoitus (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely).
Jatkossa mahdollisesti maakunnat	maakuntien yleiskatteellisesta rahoituksesta julkiseen liikenteeseen kohdennettu osuus (JUKU)	palvelusetelin tai vastaava rahoitus
Opetustoimi	opetustoimen kuljetuskustannukset, josta erotellaan matkalippujen osuus (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely)	joukkoliikenteen matkalippujen rahoitus
Sosiaalitoimi	Soten osuus palveluliikenteen kustannuksista, ryhmäkuljetukset	kuntien/maakuntien soten VPL, SHL ja kehitysvammalain mukaiset matkakorvaukset (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely).
Kela		Kelan tilastot koulumatkatuesta ja SVL:n mukaisista matkakorvauksista siviilipalvelusmiesten lukumäärä.
Sairaanhoitopiirit (jatkossa mahdollisesti maakunnat)	yhteenveto kiireettömien potilassiirtojen kustannuksista (tilausliikennettä)	
Puolustusministeriö	pääesikunnan tilastot, arvio asevelvollisten ja reserviläisten matkojen rahoituksesta (tilausliikenne)	pääesikunnan tilastot, arvio asevelvollisten ja reserviläisten matkojen rahoituksesta (matkaliput)
Suuret kaupunkiseudut	sopimusliikenteen rahoitus (joukkoliikenneorganisaatiot)	voi olla lipputukea siirtymäajan liikenteeseen vuoteen 2019 saakka mahdollisesti palvelusetelin tai vastaava rahoitus vuodesta 2019 alkaen (Joukkoliikenneorganisaatiot).
Keskisuuret kaupunkiseudut	sopimusliikenteen rahoitus (kuntien kuljetuskustannukset -kysely, JUKU-palvelu)	voi olla lipputukea siirtymäajan liikenteeseen vuoteen 2019 saakka mahdollisesti palvelusetelin tai vastaava rahoitus vuodesta 2019 alkaen (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely, JUKU-palvelu).

Rahoittaja	Tarjontaan vaikuttava rahoitus	Kysyntään vaikuttava rahoitus
Muut kunnat	avoimen joukkoliikenteen rahoitus (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely)	voi olla lipputukea siirtymäajan liikenteeseen vuoteen 2019 saakka (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely) mahdollisesti palvelusetelin tai vastaava rahoitus vuodesta 2019 alkaen (Kuntien kuljetuskustannukset -kysely).

6.3 Taksiliikenteen suoritiedon keruun uudistuminen

Julkisen liikenteen suoritetilastossa esitettävät taksiliikenteen suoritiedot ovat perustuneet autokohtaisten lupien seurantaan. ELY-keskukset ovat koonneet yrittäjiltä ammattiajokilometrit ja liikevaihdot lupa-alueittain, jotka noudattelevat pitkälti kuntarajoja. Kuntakohtaiset tiedot ovat olleet ELY-keskusten hallussa ja valtakunnallisesti koottuna Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen. Tietoja on luovutettu esimerkiksi liikennejärjestelmäsuunnitelmien tausta-aineistoiksi (aluekohtaisesti) ja Taksiliitolle omia tilastointejaan ja alan seurantaa varten. Tilastokeskus on puolestaan määrittänyt ammattiajokilometriä ja vuoden 1996 taksiliikenteen suoritutkimuksen yksikköarvojen avulla Julkisen liikenteen suoritetilastossa esitetyt ajoneuvo- ja henkilökilometrisuoritteet sekä matkustajamäärät.

Aiempaa vastaavat tiedot on koottu vielä vuodelta 2017, joka oli viimeinen kokonainen vuosi ennen Lain liikenteen palveluista voimaantuloa heinäkuussa 2018. Vuoden 2017 suoritetilasto voidaan ja on suositeltavaakin tehdä vielä kerran aiempaa vastaavalla tavalla. Kuluvaan vuoden 2018 taksiliikenteen suoritiedot on kerättävä uudella tavalla. Lain liikenteen palveluista (320/2017) mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto on taksiliikenteen lupaviranomainen, mutta oikeus kysyntää ja tarjontaa käsittelevien tietojen saamiseen on Liikennevirastolla. Lakia muutetaan virastouudistuksen hyväksymisen jälkeen. Seuraava tiedonkeruu tehdään vuodesta 2018 keväällä 2019, jolloin siitä vastaa Traficom. Tiedot kerätään aiempaa vastaavalla taksiluvan haltijoille suunnatulla kyselyllä, mutta kysymykset päivitetään vastaamaan muuttunutta tilannetta. Vastaajamäärissä todennäköisesti ei päästä yhtä hyvään kattavuuteen kuin aiemman lupasääntelyn aikana. Suoritetilastossa on aiempaa vastaava tarve saada taksiliikenteen suoritiedot. Tiedonkeruun muuttuminen tarkoittaa epäjatkuvuuskohtaa aikasarjaan.

6.4 Yhteiskäyttöautoilun tietojen kerääminen

Yhteiskäyttöautoilun suorite- ja liikevaihtotietojen saaminen osaksi suoritetilastoa edellyttää uutta tiedonkeruuta. Suoritiedot voidaan kerätä autojen yhteiskäyttöpalvelua tarjoaville yrityksille suunnatulla tilastokyselyllä, jossa pyydetään toimittamaan yhteiskäyttöautojen käyttökertojen lukumäärä ja ajokilometrit edelliseltä vuodelta koko maassa. Lisäksi kysytään yhteiskäyttöautopalvelun liikevaihtoa, jos samalla y-tunnuksella harjoitetaan muutakin liiketoimintaa kuin autojen yhteiskäyttöpalvelua. Yritysten tunnistamiseksi ei ole käytettävissä toimialaluokitusta eikä luparekistereitä. Yritykset on näin ollen tunnistettava yhteiskäyttöautoiluista tehtyjen selvitysten (Trafi,

Liikennevirasto, HSL) perusteella sekä Internet-hauilla. Pelkästään yhteiskäyttöpalvelua tarjoavien yritysten liikevaihtotiedot ovat saatavilla Suomen asiakastiedon avoimesta palvelusta.

Laki liikenteen palveluista (320/2017) velvoittaa autonvuokraustoimintaa harjoittavat yritykset toimittamaan tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevat tiedot Liikennevirastolle (oikeus tiedon saamiseen muutettaneen Traficomille vuoden 2019 alusta). Yritykset seuraavat yhteiskäyttötoiminnassa olevan ajoneuvokantansa käyttöä ja ajo-kilometrejä, koska ne ovat maksuperusteita. Liiketoimintansa suojelemiseksi yritykset eivät mielellään ilmoita muita kuin koko ajoneuvokantaa ja koko maata koskevia tietoja. Laki velvoittaa tarkempienkin tietojen toimittamiseen tästä riippumatta, mutta suoritetilastossa valtakunnallinen tieto on toistaiseksi riittävä. Alueellisen tiedon tarve voi tulla kysymykseen pitkällä tulevaisuudessa, jos autojen yhteiskäyttöpalvelujen markkinat kasvavat suuriksi.

Traficon toteuttaa ensimmäisen tiedonkeruun tilastovuodesta 2018 vuoden 2019 kuluessa. Jos tiedot onnistutaan keräämään riittävän kattavasti, ne voidaan lisätä jo vuoden 2018 suoritetilastoon. Mikäli kyselyn tulos ei ole riittävä, Traficom käy vuoropuhelua yhteiskäyttöpalveluja tarjoavien yritysten kanssa muokatakseen seuraavaa tilastokyselyä toimivammaksi.

6.5 Erillisselvitykset

Julkisen liikenteen suoritteiden laskenta on perustunut linja-auto- ja taksiliikenteessä lisätietoihin, jotka saadaan jo vanhentuneista linja-autoliikenteen keskimatkatutkimuksesta (1994) ja taksiliikenteen suoritettutkimuksesta (1996). Niin linja-auto kuin taksimarkkinoillakin tapahtuneiden muutosten takia vanhat yksikköarvot voivat olla jo ratkaisevalla tavalla todellisuudesta poikkeavia. Esimerkiksi taksiliikenteen keskimatkanpituudet ovat Julkisen liikenteen suoritetilaston mukaisesti keskimäärin 17–19 km, kun valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen mukaan taksimatkojen keskipituus on 10–11 km.

Taksiliikenteen keskiuormituksista ja keskimatkanpituuksista on tarpeen tehdä erillistutkimus. Se on perusteltua kuitenkin toteuttaa vasta silloin, kun taksiliikennemarkkinat ovat ehtineet muotoutua uuteen tilanteeseen – arviolta aikaisintaan vuonna 2020. Sitä ennen tehtävissä suoritetilastoissa olisi perusteltua harkita vuoden 1996 yksikköarvojen väliaikaista korjausta Taksiliiton tilastojen ja valtakunnallisen henkilöliikenne tutkimuksen tietojen pohjalta.

Markkinaehtoisien linja-autoliikenteen henkilökilometrisuoritteiden tilastoluku perustuu osin vanhaan tutkimukseen, jonka tiedot on todettu viimeksi vastaavan riittävästi nykytilaa vuonna 2006 (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 49/2017). Suurin osa linja-autoliikenteen suoritteesta syntyy kuitenkin sopimusliikenteessä, jonka tiedot ovat paremmin ajan tasalla. Kokonaissuoritteessa vanhan keskimatkanpituustiedon virhe vaikuttaa vähän. Kaukoliikenteen suoritteissa se on merkityksellinen, ja siksi on perusteltua tehdä uusi tutkimus linja-autoliikenteen keskimatkanpituudesta markkinaehtoisessa kaukoliikenteessä.

7 Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn uudistaminen

Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselylomake on julkisen liikenteen suoritetilaston näkökulmasta tarpeen päivittää, jotta sopimusliikenteen ja markkinaehtoisen liikenteen erottelu saadaan selvemmäksi tilastointia varten. Liikennetyypit tulee kyselyssä päivittää nykyisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaisiksi. Samalla tulee pyrkiä lyhentämään tilinpäätöskyselyä tai muuten helpottamaan vastaamista.

Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn tietoja hyödynnetään linja-autoliikenteen kustannusindeksin laskennassa. Tilastokeskus tuottaa omaa indeksiä sopimus-, kaupunki-, vakiovuoro-, pikavuoro- sekä tilausliikenteestä. Kustannusindeksi on sopimusliikenteessä keskeinen työkalu, koska sopimushintoja tarkistetaan indeksin mukaan. Liikennetyypit ovat sidoksissa kustannusindeksin liikennetyyppeihin.

Linja-autoliikenteen kustannusindeksin laskentaperiaatteet päivitetään viiden vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2020. Siirtymäajan liikennöintisopimusten päättymisen myötä vuonna 2019 poistuu tarve lipputukeen liittyvien kompensatiolaskelmien tekemiseen, mikä mahdollistaa tilinpäätöskyselyn yksinkertaistamisen. Suorahankinnat tulee kuitenkin jatkossakin erotella. Taulukossa 10 on esitetty yksinkertaistettu ehdotus uusista kustannusindeksin liikennetyypeistä sekä tilinpäätöskyselylomakkeen pystysarakkeista.

Taulukko 10. Ehdotus uudesta, selkeämmästä tilinpäätöskyselyn rakenteesta.

	1. Yhteensä (kohdat 2 ja 3 yhteensä)	2. Lipputulot		3. Sopimuskorvaukset (sisältäen kilpailutetun liikenteen ja suorahankinnat)		Kohdasta 3 suorahankintoja
		Markkina- ehtoinen liikenne	Nettoliiikenne	Bruttoliikenne	Nettoliiikenne	
1.1 Linja-autoliikenne						
1.1.1 Säännöllinen linja-autoliikenne						
Kaukoliikenne						
Ulkomaan säännöllinen liikenne						
Suurten kaupunkien liikenne						
Keskisuurten kaupunkien liikenne						
Muu joukkoliikenne						
Palveluliikenne						
Postin- ja rahdinkuljetus						
Säännöllisen linja-autoliikenteen tulot yhteensä						
1.1.2 Tilausliikenne						
Säännölliset koululais- yms. tilausajot						
Kotimaan bussimatkailu						
Ulkomaan bussimatkailu						
Tilausliikenne yhteensä						
1.1 Linja-autoliikenne yhteensä						

Kyselylomakkeen pystysarakkeet tulee uusia läpi lomakkeen. Lisäksi liikenteen luokitte-
lut tulisi luokkien nimien osalta tulisi uusia ainakin kohtiin A, H ja I. Tilinpäätöskohtia
(muut kohdat) ei ole välttämättä tarpeen muuttaa, mutta tulee varmistaa, että tilinpä-
töksestä saadaan tiedot uusille kohtien A, H ja I riveille.

Yrityksiltä tulee kysyä myös palvelusetelien käytöstä, jos käytäntö yleistyy. Asia tulisi
kuitenkin esittää erillisenä kysymyksenä taulukoiden ulkopuolelta, koska palveluseteli
tulo näkyy lipputulossa. Palvelusetelien käytöstä tulee erilliskysymyksellä selvittää,
minkä verran niitä käytetään markkinaehtoisessa liikenteessä eri liikennetyypeissä.

Alkuperäisenä tavoitteena oli saada päivitetty tilinpäätöstietojen kyselylomake vuoden
2018 tietojen kyselyyn keväällä 2019. Nykyisen lomakkeen täyttöön on liittynyt useita
vaikeuksia, koska lomake on osin ollut yrityksille vaikeaselkoinen. Linja-autoliiton nä-
kemysten mukaan tilinpäätöskyselyyn vastaavien yritysten kannalta olisi helpompi, jos
kysely uudistetaan kerralla, ei vaiheittain. Ehdotuksena on, että vuoden 2018 ja 2019
tietoja kysyttäisiin vielä nykyisellä lomakkeella. Lomake uusitaan vuoden 2020 kyse-
lyyn, jolloin siirtymäajan liikennöintisopimukset ovat päättyneet ja kustannusindeksin
uusiminen on menossa.

Tilinpäätöskyselyn uusiminen edellyttää tilaajatahojen ja kyselyn tuottajien (LVM,
Traficom, Tilastokeskus ja Linja-autoliitto) yhteistä palaveria ennen muutosten teke-
mistä. Lomakkeen uudistamista tulee pohtia myös osana linja-autoliikenteen kustan-
nusindeksien laskennan uudistamista.

8 Uusi JLST:n laatimisprosessi

8.1 Selvitettävät asiat tilaston uudistamisvaiheessa

Tilaston uudistamisvaihe käynnistetään tarjouspyynnöllä ja sopimuksella tilaston tuottamisesta Liikenneviraston/Traficom ja Tilastokeskuksen välillä. Julkisen liikenteen tilaston muuttaminen Suomen viralliseksi tilastoksi edellyttää joitain muutoksia ainakin tietosisältöjen kuvauksiin ja tilastojulkaisun metatietoihin. Tilastokeskus selvittää ja toteuttaa SVT-tilaston kriteerien edellyttämät mahdolliset muutokset tiedonkeruuseen ja sisällön kuvauksiin. Julkisen liikenteen virallinen tilasto tulee myös hyväksyttäväksi SVT -neuvottelukunnassa.

Julkisen liikenteen suoritetilaston tiedot esitetään perinteisen julkaisun lisäksi myös tietokantataulukkoina. Tilastotietokannan sijainnista (Traficom vai Tilastokeskus) tulee tehdä päätös, jonka jälkeen Tilastokeskus aloittaa tietokantataulukoiden suunnittelun tämän raportin mukaisten uusittujen taulukoiden pohjalta. Tietokannan viemiseen Traficom palveluun vaikuttaa muut Traficomissa tilastotuotantoon tehtävät linjaukset. On suositeltavaa, että liikenteen hallinnonalan viralliset tilastot löytyisivät yhdestä paikasta mahdollisimman samanmuotoisina.

Julkisen liikenteen suoritetilaston ulkoasu on syytä uudistaa raportin ehdotusten mukaisesti. Julkaisun graafisen ilmeen suunnittelu tilataan julkaisun taiton yhteydessä.

Tiedonkeruuta varten tarvitaan uudistuksia sekä JUKU-palveluun että kuntien kuljetuskustannukset -kyselyyn. Kaupunkipyörien tiedot lisätään JUKU-palveluun. Kuntien kuljetuskustannus -kyselyä uudistetaan ja kyselyssä pyydetään jatkossa erottelemaan sote-kuljetuksissa toteutuneet matkat sekä mahdollinen muu rahoitus. Tiedot viedään Julkisen liikenteen suoritetilastoon tilastovuodesta 2019 alkaen. Uudistuksista vastaa Traficom.

Tietojen luotettavuuden parantaminen edellyttää erillisselvitystä linja-autoliikenteen keskimatkanpituudesta markkinaehtoisessa kaukoliikenteessä. Erillisselvitys esitetään tehtävän jo keväällä 2019. Syksyllä 2019 toteutetaan erillisselvitys/kyselytutkimus yhteiskäyttöautoista ja vuonna 2020 taksiliikenteen keskikuormituksista ja keskimatkanpituuksista.

Julkisen liikenteen suoritetilasto uudistamisen yhteydessä tulee kerätä käyttäjäpalautetta uudistuksista. Käyttäjäkysely esitetään toteutettavan keväällä 2020 ensimmäisten uudistusten jälkeen. Seuraavan vaiheen uudistuksia pystytään suuntaamaan käyttäjäpalautteen pohjalta.

Taulukko 11. Julkisen liikenteen suoritetilaston uudistamisvaiheen tehtävät.

Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Tarjouspyyntö JLST2017 laatimisesta	Liikennevirasto	heti
Selvitetään SV-tilaston kriteerien edellyttämät muutokset tiedonkeruuseen ja sisällön kuvauksiin	Tilastokeskus	heti
Työmäärän arviointi ja tarjous aikatauluineen	Tilastokeskus	12/2018
Tilaus/sopimus JLST:n laatimisesta 2017	Liikennevirasto	12/2018
Raportin/julkaisun graafisen ilmeen suunnittelu	Traficom	kevät 2019
Päätös tietokannasta (Traficom vai Tilastokeskuksen Px-Web)	Liikennevirasto	heti
Tietokantataulukoiden suunnittelu	Tilastokeskus	1/2019
Aloitetaan kaupunkipyörien suoritetietojen kerääminen JUKU:un	Traficom	kevät 2019
Tiedotetaan toimivaltaisille viranomaisille, että jatkossa JUKUn tiedot ovat osa sv-tilastoa	Traficom	2–3/2019
Kuntien kuljetuskustannuskyselyn päivittäminen	Traficom	2–3/2019
Tehdään tilastokysely autojen yhteiskäyttöpalvelua tarjoaviin yrityksiin	Traficom	5–8/2019
Julkisen liikenteen virallinen tilasto hyväksytetään SVT-neuvottelukunnassa.	Tilastokeskus	kevät 2019
Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Tutkimus linja-autoliikenteen keskimatkanpituudesta markkinaehtoisessa kaukoliikenteessä	Traficom	kevät 2019
Väliaikainen korjaus taksiliikenteen keskikuormitus- ja keskimatkanpituustietoihin	Tilastokeskus	kevät 2019
Selvitys taksiliikenteen keskikuormituksista ja keskimatkanpituuksista	Traficom	2020
Palautekysely JLST:n uudistuksista	Traficom	kevät 2020

Tilaston julkaisu tiheys muuttuu vuosittaisiksi. Vuoden 2019 aikana kerätään tilasto- vuotta 2017 koskevia tietoja. Samaan aikaan tulee kerätä myös vuotta 2018 koskevia tietoja, jotka on tarkoitus myös julkaista uuden aikataulun mukaisesti jo vuoden 2019 lopulla.

8.2 Tilaston laatimisen prosessi ja vastuutahot

Tilaston tilaaja on Traficom ja tuottaja Tilastokeskus erillisen sopimuksen mukaisesti. Työtä ohjaa Traficom, Kuntaliiton ja Linja-autoliiton sekä Tilastokeskuksen edustajista muodostuva ohjausryhmä. Tilastokeskus vastaa tiedon keräämisestä. Tiedon analysointia tehdään myös ohjausryhmässä.

Traficom vastaa keskeisenä tietolähteinä toimivasta JUKU-palvelusta. ELY-keskukset vastaavat Kuntien kuljetuskustannukset -kyselystä ja tulosten tallentamisesta Valta- kunnalliseen liikenneluparekisteriin. Tilinpäätöskyselyn sisällöstä vastaavat Traficom ja Linja-autoliitto. Tilinpäätöskyselyn toteuttaa Tilastokeskus.

Taulukossa 12 on esitetty Julkisen liikenteen suoritetilaston vuosittainen laatimispro- sessi aikatauluineen ja vastuutahoineen.

Taulukko 12. Julkisen liikenteen suoritetilaston vuosittainen laatimisprosessi.

Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Tilaus ja sopimus kyseisen vuoden tilastosta	Traficom	11–12/2018
Käynnistetään tiedonkeruu suorilla tietopyynnöillä sopimusliikenteestä	Tilastokeskus	2–4/2019
Tietojen syöttäminen JUKU-palveluun	TVV:t	4–5/2019
Kerätään tiedot valmiista tilastoista (kuten JUKU-palvelu, lentoliikennetilasto)	Tilastokeskus	kesä 2019
Toteutetaan Kuntien kuljetuskustannukset -kysely	Traficom/ELY-keskukset	4/2019
Tuotetaan kuntien kuljetuskustannustiedot	Kunnat	4–8/2019
Koostetaan tieto kuntien kuljetuskustannuksista	Tilastokeskus	8–10/2019
Toteutetaan linja-autoliikenteen tilinpäätöskysely	Tilastokeskus	4/2019
Tuotetaan tiedot linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyyn	Bussiyrittäjät	4–9/2019
Koostetaan tieto linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyistä	Tilastokeskus	9–11/2019
Pyyntö sairaanhoitopiireille kiireettömistä potilaskuljetuksista (uusi tieto)	Tilastokeskus	4–5/2019
Koostetaan tieto terveystoimen kuljetuksista	Tilastokeskus	6/2019
Tarkistetaan tilaston muutokset ja käydään lähetekeskustelu raportoinnista	Ohjausryhmä	5/2019
Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Tuotetaan alustavat tietokantataulukot	Tilastokeskus	6–8/2019
Luonnos suoritetiedoista, mahdollisten ongelmien käsittely	Ohjausryhmä	9/2019
Julkaistaan tietokantataulukot sopimusliikenteen suoritteista	Tilastokeskus/Traficom	10/2019
Julkaistaan tiedote suoritetietojen valmistumisesta	Traficom	10/2019
Julkaistaan tietokantataulukot rahoitustiedoista ja ME-liikenteen suoritteista	Tilastokeskus/Traficom	12/2018
Tuotetaan virallinen julkisen liikenteen suoritetilasto (raportti)	Tilastokeskus	10–11/2019
Tilaston läpikäynti ja tarkistaminen	Ohjausryhmä	11–12/2019
Toimitetaan tilastoraportti julkaistavaksi	Tilastokeskus	12/2019
Tiedotteen julkaiseminen	Traficom	12/2019

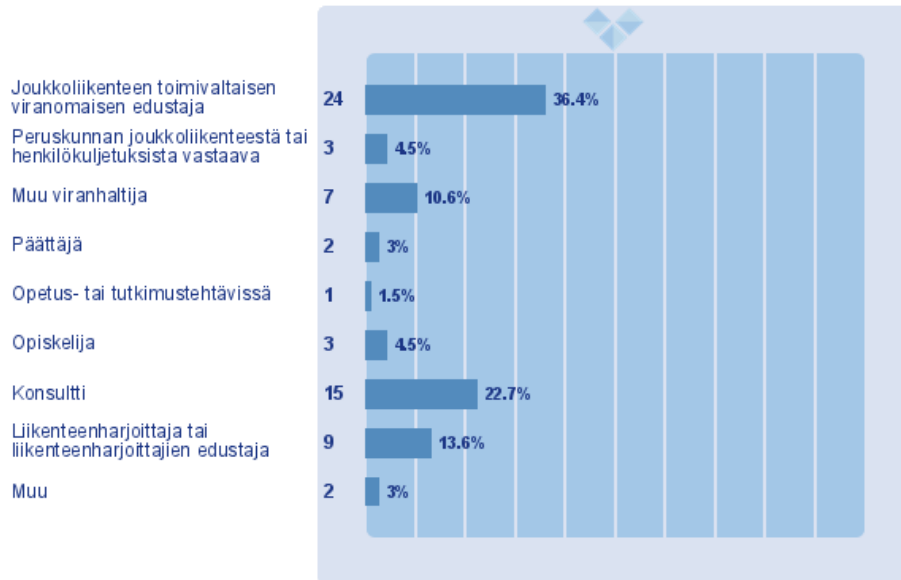
8.3 Sisältömuutosten aikataulu

Julkisen liikenteen suoritetilaston sisältöä uudistetaan vaiheittain vastaamaan tulevia muutoksia palveluiden tarjonnassa ja rahoituksessa. Taulukossa on esitetty sisältömuutosten aikataulut.

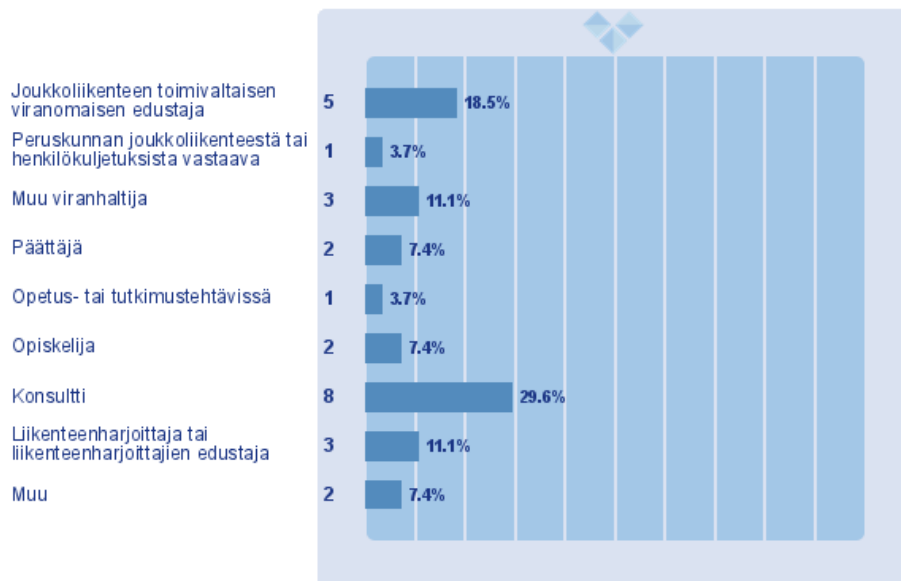
Taulukko 13. Sisältömuutosten aikataulut seuraavina vuosina.

Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Vuoden 2018 tiedoista		
JUKU-palveluun syötetään tiedot kaupunkipyöristä	TVV:t	4/2019
Lisätään kaupunkipyörien tiedot tilastoon (uusi aikasarja alkaa)	Tilastokeskus	syksy 2019
Taksiliikenteen tiedonkeruu toteutetaan uudella tavalla Trafín selvityksen mukaan (aikasarja katkeaa)	Trafi	kevät 2019
Kerätään tiedot palvelusetelien rahoituksesta ja käytöstä (uusi aikasarja alkaa), osana kuntien kuljetuskustannus -kyselyä	Traficom/ELY-keskukset	4/2019
Vuoden 2019 tiedoista		
Kerätään tiedot yhteiskäyttöautojen suoritteista (uusi aikasarja alkaa)	Tilastokeskus	4/2020
Lipputukitiedot viimeistä kertaa, aikasarja päättyy		
Vuoden 2020 tiedoista		
Linja-autoliikenteen tilinpäätöskyselyn uusiminen	Tilastokeskus	2020
Uudenmuotoinen linja-autoliikenteen tilinpäätöskysely	Tilastokeskus	4/2021
Vuoden 2021 tiedoista		
Lisätään maakunta tietolähteeksi taulukoihin	Tilastokeskus	1/2022
Sosiaalitoimen kuljetuskustannukset maakunnista	Tilastokeskus	4/2022
Kiireettömät potilassiirrot maakunnista	Tilastokeskus	4/2022

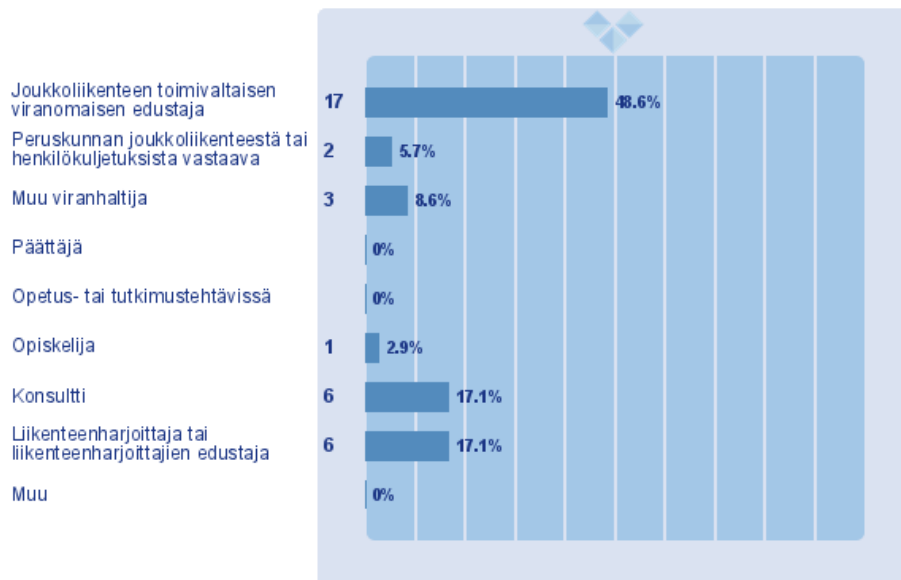
Yhteenveto käyttäjäkyselyn tuloksista

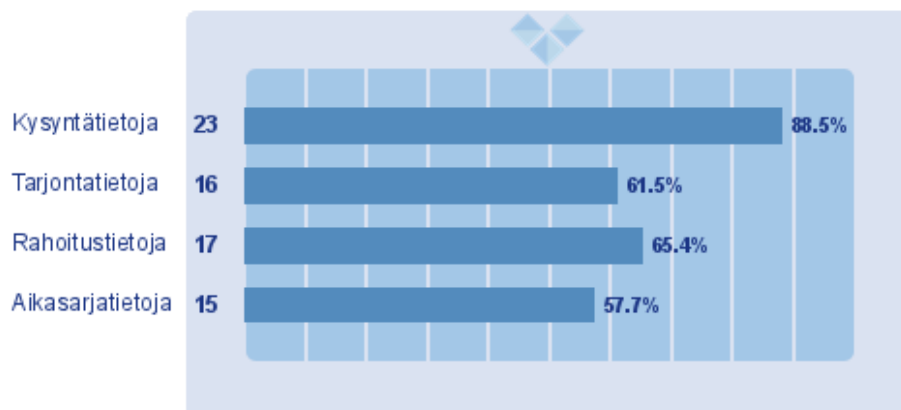
Kuva. Vastaajien asema/tehtävä

Kuva. Vastaajat, jotka olivat käyttäneet vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa.

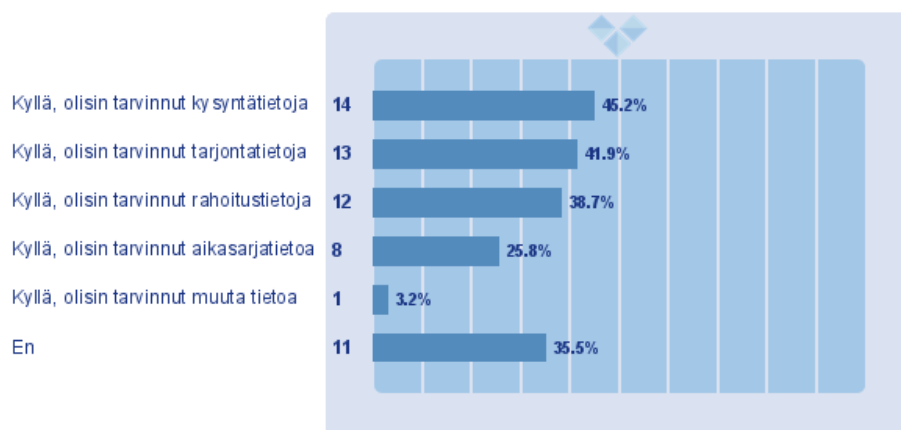

Kuva. Vastaajat, jotka eivät olleet käyttäneet vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa.

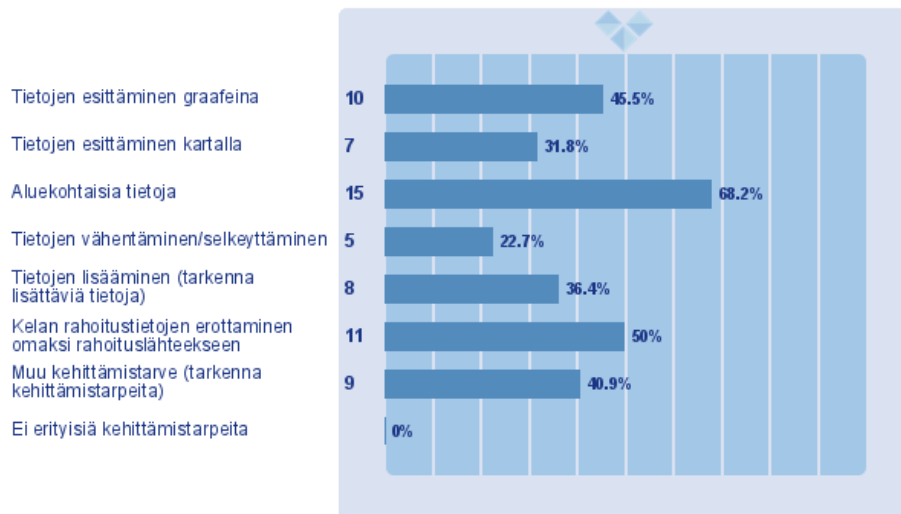

Kuva. Julkisen liikenteen suoritetilaston hyödyntäminen.

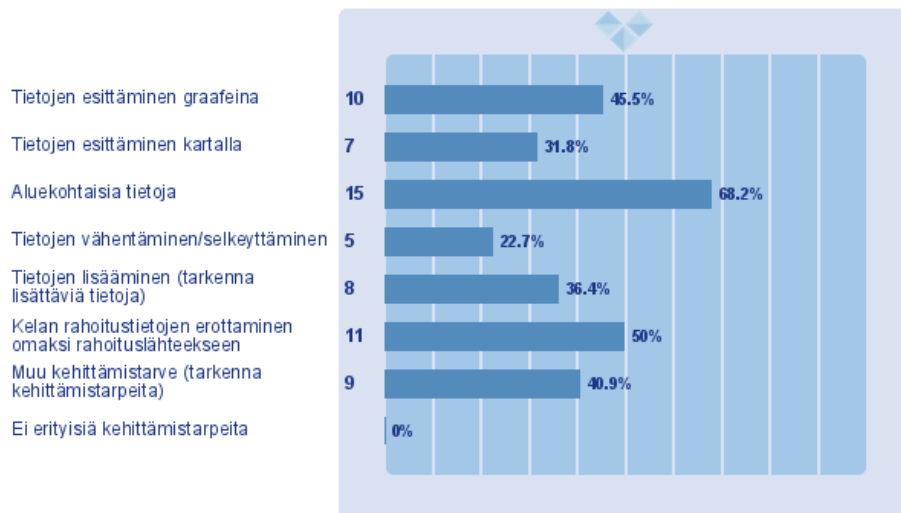
1. Oletteko kohdanneet tilanteita, joissa olisitte tarvinneet julkiseen liikenteen kysyntä-, tarjonta- tai rahoitustietoja?

Kuva. Tarpeet julkiseen liikenteen kysyntä-, tarjonta- tai rahoitustiedoille (ainoastaan vastaajat, jotka eivät olleet käyttäneet tilastoa).

Kuva. Näkemykset Julkisen liikenteen suoritetilaston käytettävyyden parantamisesta

Kuva. Toimivin julkaisuformaatti.

Kyselytutkimuksessa saadut kehittämissuhteet ja avoin palaute

Millaista muihin liikkumisen palveluihin (esimerkiksi vuokrauspalvelut, yhteiskäyttöpalvelut, pysäköintipalvelut, MaaS) liittyvää tietoa tulisi jatkossa sisällyttää JLST:oon?

- Yritysten määrä, liikevaihto, vuokra/yhteiskäyttöautojen määrä, asiakasmäärä, käyttömäärä
- Kertakäyttäjien määrä, pakettipalvelujen ostajien määrä/vuosi
- Kaikki relevantit palvelut, joita ohjataan, tuetaan, reguloidaan tms. yhteiskunnan toimesta.
- Tietoa markkinaosuuksista ja matka- sekä km-määristä.
- Periaatteessa kaikki liikkumiseen liittyvä saman sateenvarjon alle. Tärkeintä on kuitenkin ensin saada nykyiset tiedot luotettavammiksi ja paremmin vertailukelpoisiksi.
- Harvaan asuttujen seutujen mahdolliset uudet liikkumispalvelut, jotka toimivat varsinaisen joukkoliikenteen jatkumona.
- Ei tarvetta
- Liikennepalvelulain mukaisista (esim. jaottelut/ryhmittely) palveluista tietojen saaminen.
- Kaikki liikennepalvelulain soveltamisalaan kuuluvat palvelut, välityspalvelut ml.
- Kaikki yllä mainitut.
- Yhteiskäyttö, vuokraus ja MaaS edellyttävät määritelmien tarkentamista (Yhteiskäyttö ja vuokraus ovat kai osa MaaSia?)
- Pysäköinti ansaitsisi oman tilastonsa ainakin maksullisen pysäköinnin osalta.
- Jos julkaisusta tulee laajempi liikenteen palveluiden tilasto, olisi hyvä kattaa kenttää laajemmin, esimerkiksi kysymyksessä luetellut palvelutyypit
- Uusien liikkumispalveluiden yritysten määrä ja niiden liikevaihdon kehitys kuvaamaan kehitystä. Ehkä muutenkin olisi hyvä kuvata tilastossa yritysten (taksi, linja-auto, myös jatkossa raideliikenne) määrän kehittymistä eri alueilla, kun liikenneala on murroksessa tilannekuvan muodostamiseksi.
- Kysyntä- ja tarjontatiedot niiltä osin, kun tietoa on luotettavasti saatavilla (esim. palvelukohtainen kartta kunkin palvelun saatavuudesta eri puolilla Suomea?)
- Kaikki edellä mainitut voivat tulla tarpeellisiksi lähivuosina

Avoin palaute JLST:n kehittämiseen liittyen

- Tietolajien ja otsikoiden määritelmät täsmällisesti
- Julkisen liikenteen tilastot ovat nykyisin osittain ristiriitaisia suhteessa muihin tilastoihin eivätkä ole kattava kuvaus joukkoliikenteen nykytilasta esim. politiikan tekemistä tukevan analyysin tarpeisiin.
- Erityisesti tulisi näkyä Elyjen ja kuntien yhteistyön syveneminen henkilöliikenteen suunnittelussa ja ostoissa.
- Elyjen hankinnat eivät ole enää sen 100 % rahoittamaa ns. runkoliikennettä vaan kaikki on yhdessä kuntien kanssa hankittua.
- Mikä on lippujen tulevaisuus? Ja lippulajien monimuotoisuus? Tuettujen lippujen jatkuminen Ely-liikenteessä?
- Elyillä on myös bruttoliiikennettä.
- Tiedoissa saattaa olla eroavaisuuksia eli miten eri osapuolet ovat tietonsa ilmoittaneet.
- Tarpeellista työtä, tarvetta jatkossa entistä enemmän.

- Aikasarjatieto tarvitaan kehityksen hahmottamiseen. Vertailtavuuden vuoksi menetelmän tulisi olla mahdollisimmin muuttumaton.
- Turhien tietojen karsiminen. Kapasiteettitieto ja kapasiteetin käyttöastetiedot mm. turhia. Kysyntä- ja tarjontatieto liikennemuodoittain riittävät.
- Yritysten määrän (liikennemuodoittain, uudet palvelut mukaan lukien) kehittyminen mukaan tilastoon. Kuvaa muutosta.
- Tilasto laahaa pahasti perässä, kun julkaistaan kaksi vuotta myöhemmin.
- Pitäisikö tätä viedä enemmän rautatietilaston tyyppisen tilastojulkaisun suuntaan vai HLT:n kaltaisen tilastojulkaisun suuntaan?

Ehdotetut uudet taulukkopohjat

Taulukko 3.1. Muutokset nykyisen JLST:n taulukkoon ”Julkisen liikenteen suoritteet”.

2017		Liikennesuorite		Matkustajat		Matkustussuorite	
		Ajon. km	Osuus	Hlö	Osuus	Hlö-km	Osuus
<u>Markkinaehtoinen liikenne</u>	Markkinaehtoinen kaukoliikenne:						
	• lento						
	• rautatie						
	• linja-auto						
	Muu markkinaehtoinen liikenne:						
	• rautatie						
	• linja-auto						
<u>Sopimusliikenne</u>	Suurten kaupunkiseutujen liikenne						
	• rautatie						
	• raitiovaunu						
	• metro						
	• linja-auto						
	• kaupunkilautta, vesibussi						
	• kaupunkipyörä						
	Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne						
	• linja-auto						
	• kaupunkipyörä						
	Muu sopimusliikenne (valtio, ELYt/maakunnat ja kunnat)						
	• lento						
	• rautatie						
	• linja-auto						
	• taksi						
<u>Tilausliikenne</u>	Säännöllinen tilausliikenne						
	• linja-auto						
	• taksi						
	Muu tilausliikenne						
	• linja-auto						
	• taksi						
	Yhteiskäyttöauto						
<u>Liikennemuodot</u>	Yhteensä						
	• lento						
	• rautatie						
	• raitiovaunu						
	• metro						
	• linja-auto						
	• kaupunkilautta, vesibussi						
	• kaupunkipyörä						
	• taksi						
	• yhteiskäyttöauto						

Taulukko 3.6. Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Alueelliset tarkastelut". Keskisuurin kaupunkeihin lisätään alarivejä tarpeen mukaan

JOUKKOLIIKENNE, sopimusliikenne	Liikennesuorite	Matkustajat	Matkustussuorite	Kokonaisrahoitus				
	Ajo-km	Hlö	Hlö-km	Milj. euroa	Osuus	Senttiä/ ajo-km	Senttiä/ matkust.	Senttiä/ hlö-km
Suurten kaupunkiseutujen liikenne								
HSL-alue								
rautatie								
raitiovaunu								
metro								
linja-auto								
lautta								
kaupunkipyörä								
Tampereen seudun joukkoliikenne								
raitiovaunu								
linja-auto								
kaupunkipyörä								
Turun seudun joukkoliikenne								
linja-auto								
vesibussi								
kaupunkipyörä								
Oulun joukkoliikenne								
linja-auto								
kaupunkipyörät								
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne								
• Hämeenlinna								
• Joensuu								
• Kotka								
• Kouvola								
• Kuopio								
• Lahti								
• Lappeenranta								
• Pori								
• Vaasa								

Taulukko 3.7. Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Opetustoimen kuljetusten tunnuslukuja kaupunkiseuduilla".

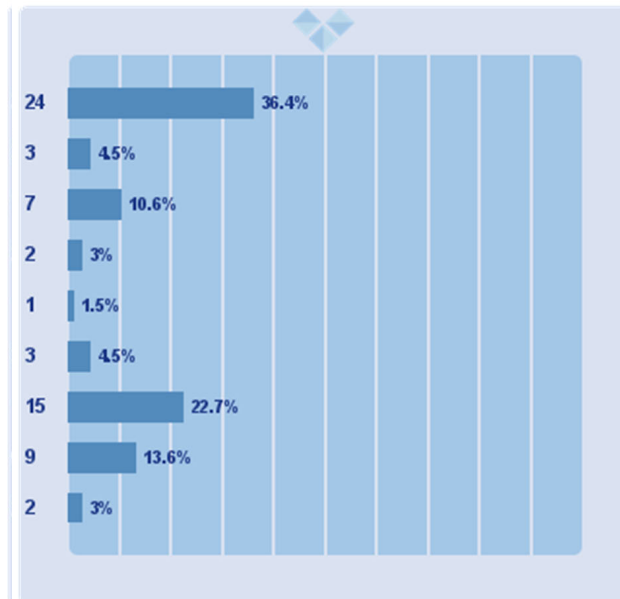
Opetustoimen kuljetukset	Opetustoimen kuljetuksiin oikeutetut oppilaat	Opetustoimen kuljetuskustannukset	Matkalippujen osuus opetustoimen kuljetuskustannuksista		Kuljetuskustannus/kuljetusoppilas
	Hlö	Eur	Eur	%	Eur/hlö
Suurten kaupunkiseutujen liikenne					
HSL-alue					
Tampereen seutu					
Turun seutu					
Oulun seutu					
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne					
Hämeenlinna					
Joensuu					
Kotka					
Kouvola					
Kuopio					
Lahti					
Lappeenranta					
Pori					
Vaasa					

Taulukko 3.8. Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Palveluliikenteen julkinen rahoitus ja matkustajamäärät kaupunkiseuduilla". Korvaa taulukon "Palveluliikenteen valtionavustus ja matkustajamäärät ELY-keskuksittain".

PALVELULIIKENNE	Valtionapu	Kuntien rahoitus	Matkustajamäärät	Ajo kilometrit	Rahoitus
	Hlö	Eur	Hlö	ajo-km	Eur/matkustaja
Suurten kaupunkiseutujen liikenne					
HSL-alue					
Tampereen seutu					
Turun seutu					
Oulun seutu					
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne					
Hämeenlinna					
Joensuu					
Kotka					
Kouvola					
Kuopio					
Lahti					
Lappeenranta					
Pori					
Vaasa					

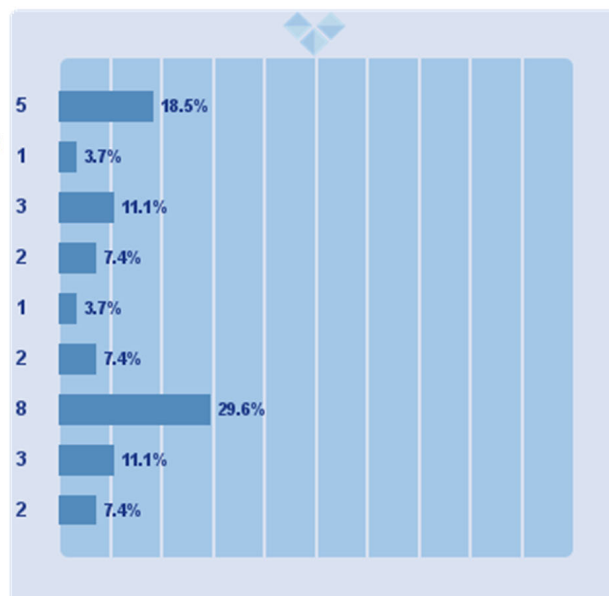
Yhteenveto käyttäjäkyselyn tuloksista

Joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen edustaja
 Peruskunnan joukkoliikenteestä tai henkilökuljetuksista vastaava
 Muu viranhaltija
 Päätätjä
 Opetus- tai tutkimustehtävissä
 Opiskelija
 Konsultti
 Liikenteenharjoittaja tai liikenteenharjoittajan edustaja
 Muu

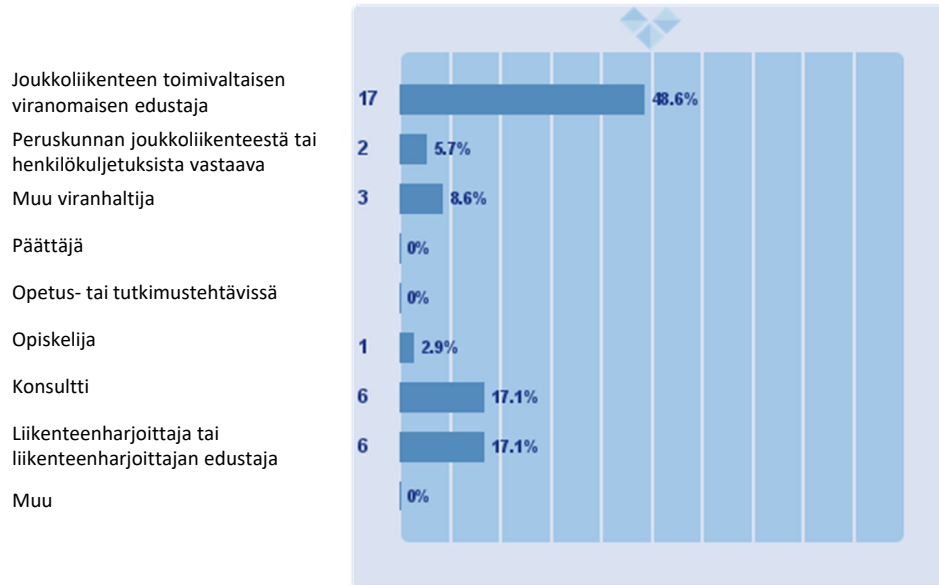

Kuva. Vastaajien asema/tehtävä.

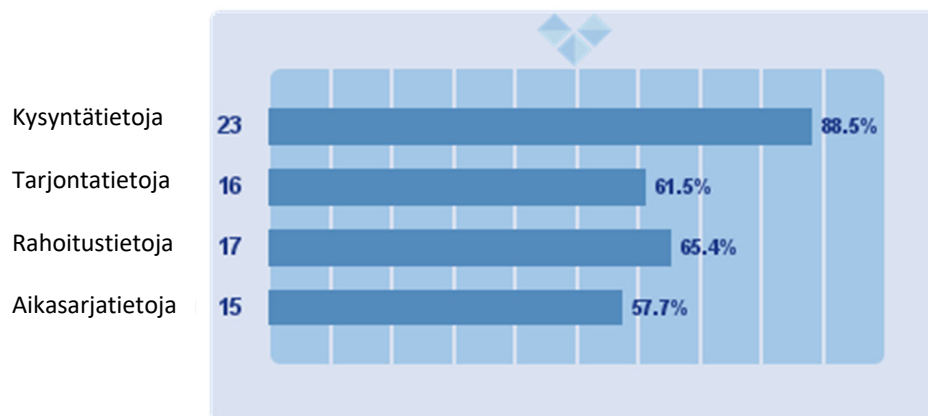
Joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen edustaja
 Peruskunnan joukkoliikenteestä tai henkilökuljetuksista vastaava
 Muu viranhaltija
 Päätätjä
 Opetus- tai tutkimustehtävissä
 Opiskelija
 Konsultti
 Liikenteenharjoittaja tai liikenteenharjoittajan edustaja
 Muu

Kuva. Vastaajat, jotka olivat käyttäneet vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa.

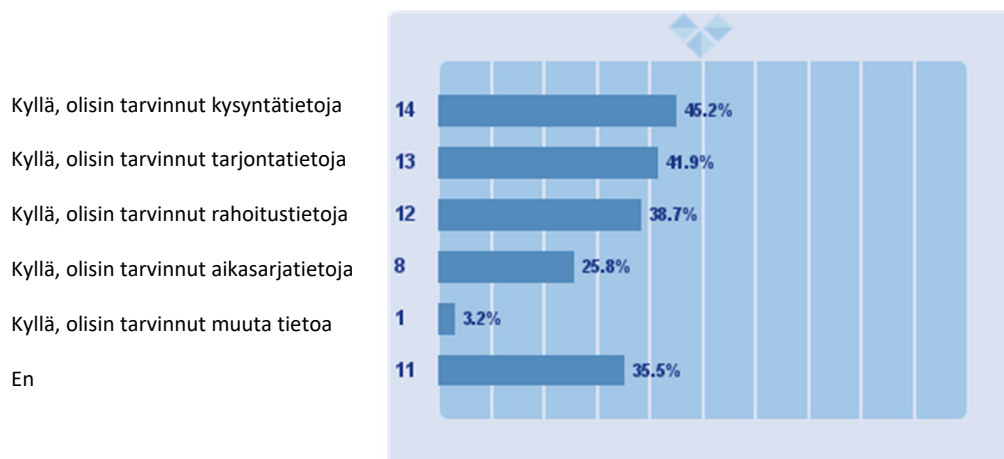

Kuva. Vastaajat, jotka eivät olleet käyttäneet vuoden 2015 Julkisen liikenteen suoritetilastoa.

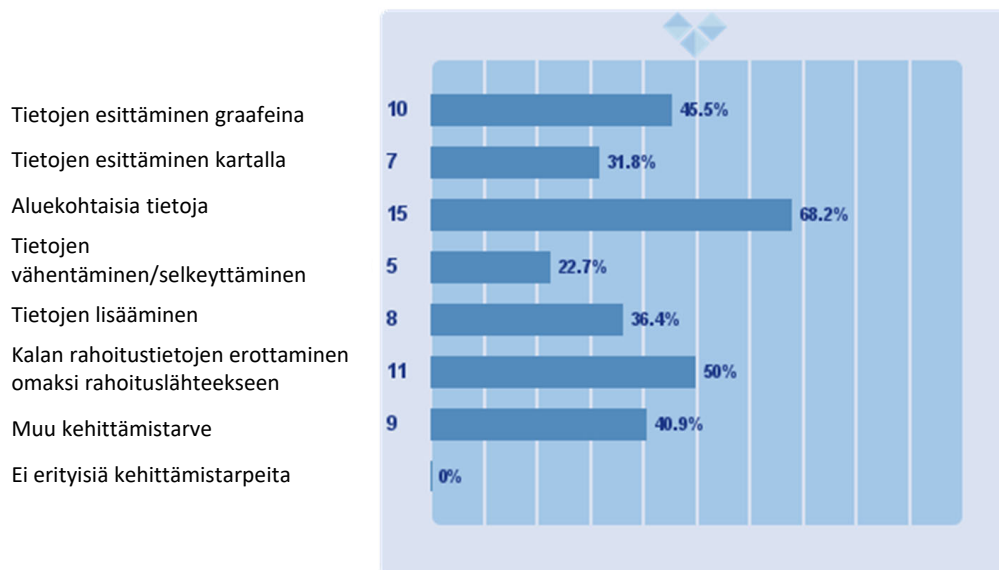
Kuva. Julkisen liikenteen suoritetilaston hyödyntäminen.

Oletteko kohdanneet tilanteita, joissa olisitte tarvinneet julkisen liikenteen kysyntä-, tarjonta- tai rahoitustietoja?

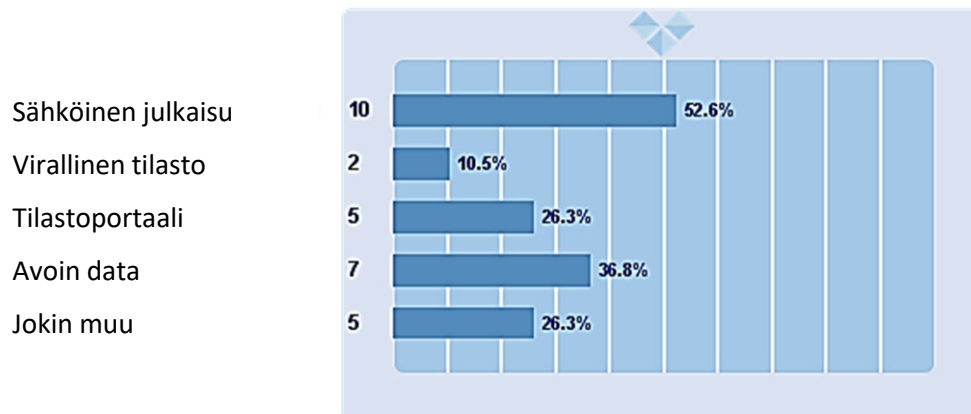

Kuva. Tarpeet julkisen liikenteen kysyntä-, tarjonta- tai rahoitustiedoille (ainoastaan vastaajat, jotka eivät olleet käyttäneet tilastoa).

Kuva. Näkemykset Julkisen liikenteen suoritetilaston käytettävyyden parantamisesta.

Kuva. Toimivien julkaisumuotojen käyttö.

Kyselytutkimuksessa saadut kehittämissuhteet ja avoin palaute

Millaista muihin liikkumisen palveluihin (esimerkiksi vuokrauspalvelut, yhteiskäyttöpalvelut, pysäköintipalvelut, MaaS) liittyvää tietoa tulisi jatkossa sisällyttää JLST:oon?

- Yritysten määrä, liikevaihto, vuokra/yhteiskäyttöautojen määrä, asiakasmäärä, käyttömäärä
- Kertakäyttäjien määrä, pakettipalvelujen ostajien määrä/vuosi
- Kaikki relevantit palvelut, joita ohjataan, tuetaan, reguloidaan tms. yhteiskunnan toimesta.
- Tietoa markkinaosuuksista ja matka- sekä km-määristä.
- Periaatteessa kaikki liikkumiseen liittyvä saman sateenvarjon alle. Tärkeintä on kuitenkin ensin saada nykyiset tiedot luotettavammiksi ja paremmin vertailukelpoisiksi.
- Harvaan asuttujen seutujen mahdolliset uudet liikkumispalvelut, jotka toimivat varsinaisen joukkoliikenteen jatkumona.
- Ei tarvetta
- Liikennepalvelulain mukaisista (esim. jaottelut/ryhmittely) palveluista tietojen saaminen.
- Kaikki liikennepalvelulain soveltamisalaan kuuluvat palvelut, välityspalvelut ml.
- Kaikki yllä mainitut.
- Yhteiskäyttö, vuokraus ja MaaS edellyttävät määritelmien tarkentamista (Yhteiskäyttö ja vuokraus ovat kai osa MaaSia?)
- Pysäköinti ansaitsisi oman tilastonsa ainakin maksullisen pysäköinnin osalta.
- Jos julkaisusta tulee laajempi liikenteen palveluiden tilasto, olisi hyvä kattaa kenttää laajemmin, esimerkiksi kysymyksessä luetellut palvelutyypit
- Uusien liikkumispalveluiden yritysten määrä ja niiden liikevaihdon kehitys kuvaamaan kehitystä. Ehkä muutenkin olisi hyvä kuvata tilastossa yritysten (taksi, linja-auto, myös jatkossa raideliikenne) määrän kehittymistä eri alueilla, kun liikenneala on murroksessa tilannekuvan muodostamiseksi.
- Kysyntä- ja tarjontatiedot niiltä osin, kun tietoa on luotettavasti saatavilla (esim. palvelukohtainen kartta kunkin palvelun saatavuudesta eri puolilla Suomea?)
- Kaikki edellä mainitut voivat tulla tarpeellisiksi lähivuosina

Avoin palaute JLST:n kehittämiseen liittyen

- Tietolajien ja otsikoiden määritelmät täsmällisesti
- Julkisen liikenteen tilastot ovat nykyisin osittain ristiriitaisia suhteessa muihin tilastoihin eivätkä ole kattava kuvaus joukkoliikenteen nykytilasta esim. politiikan tekemistä tukevan analyysin tarpeisiin.
- Erityisesti tulisi näkyä Elyjen ja kuntien yhteistyön syveneminen henkilöliikenteen suunnittelussa ja ostoissa.
- Elyjen hankinnat eivät ole enää sen 100 % rahoittamaa ns. runkoliikennettä vaan kaikki on yhdessä kuntien kanssa hankittua.
- Mikä on lippujen tulevaisuus? Ja lippulajien monimuotoisuus? Tuettujen lippujen jatkuminen Ely-liikenteessä?
- Elyillä on myös bruttoliikennettä.
- Tiedoissa saattaa olla eroavaisuuksia eli miten eri osapuolet ovat tietonsa ilmoittaneet.
- Tarpeellista työtä, tarvetta jatkossa entistä enemmän.

- Aikasarjatieto tarvitaan kehityksen hahmottamiseen. Vertailtavuuden vuoksi menetelmän tulisi olla mahdollisimmin muuttumaton.
- Turhien tietojen karsiminen. Kapasiteettitieto ja kapasiteetin käyttöastetiedot mm. turhia. Kysyntä- ja tarjontatieto liikennemuodoittain riittävät.
- Yritysten määrän (liikennemuodoittain, uudet palvelut mukaan lukien) kehittyminen mukaan tilastoon. Kuvaa muutosta.
- Tilasto laahaa pahasti perässä, kun julkaistaan kaksi vuotta myöhemmin.
- Pitäisikö tätä viedä enemmän rautatietilaston tyyppisen tilastojulkaisun suuntaan vai HLT:n kaltaisen tilastojulkaisun suuntaan?

Ehdotetut uudet taulukkopohjat

Taulukko 3.1 Muutokset nykyisen JLST:n taulukkoon ”Julkisen liikenteen suoritteet”.

2017		Liikennesuorite		Matkustajat		Matkustussuorite	
		Ajon. km	Osuus	Hlö	Osuus	Hlö-km	Osuus
<u>Markkinaehtoinen liikenne</u>	Markkinaehtoinen kaukoliikenne:						
	• lento						
	• rautatie						
	• linja-auto						
	Muu markkinaehtoinen liikenne:						
	• rautatie						
<u>Sopimusliikenne</u>	Suurten kaupunkiseutujen liikenne						
	• rautatie						
	• raitiovaunu						
	• metro						
	• linja-auto						
	• kaupunkilautta, vesibussi						
	• kaupunkipyörä						
	Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne						
	• linja-auto						
	• kaupunkipyörä						
<u>Muu sopimusliikenne (valtio, ELYt/maakunnat ja kunnat)</u>	Muu sopimusliikenne (valtio, ELYt/maakunnat ja kunnat)						
	• lento						
	• rautatie						
	• linja-auto						
	• taksi						
<u>Tilausliikenne</u>	Säännöllinen tilausliikenne						
	• linja-auto						
	• taksi						
	Muu tilausliikenne						
	• linja-auto						
	• taksi						
<u>Liikennemuodot</u>	Yhteiskäyttöauto						
	Yhteensä						
	• lento						
	• rautatie						
	• raitiovaunu						
	• metro						
	• linja-auto						
	• kaupunkilautta, vesibussi						
	• kaupunkipyörä						
	• taksi						
• yhteiskäyttöauto							

Taulukko 3.3 Muutokset nykyisen JLST:n taulukkoon ”Julkisten varojen kohdentaminen”.

2017		Matkakustannusten korvaukset, milj. euroa								
		Suora rahoitus			Matkakustannusten korvaukset			Kokonaisrahoitus		
		Milj. euroa	Osuus	Senttiä/hlö-km	Milj. euroa	Osuus	Senttiä/hlö-km	Milj. euroa	Osuus	Senttiä/hlö-km
Markkinaehtoinen liikenne	Markkinaehtoinen kaukoliikenne:									
	• lento									
	• rautatie									
	• linja-auto									
	Muu markkinaehtoinen liikenne:									
	• rautatie									
	• linja-auto									
Sopimusliikenne	Suurten kaupunkiseutujen liikenne									
	• Rautatie									
	• Raitiovaunu									
	• Metro									
	• Linja-auto									
	• Kaupunkilautta, vesibussi									
	• Kaupunkipyörä									
	Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne									
	• Linja-auto									
	• Kaupunkipyörä									
	Muu sopimusliikenne (valtio, ELYt/maakunnat ja kunnat)									
	• Lento									
	• Rautatie									
	• Linja-auto									
	• Taksi									
Tilausliikenne	Säännöllinen tilausliikenne									
	• linja-auto									
	• taksi									
	Muu tilausliikenne									
	• linja-auto									
	• taksi									
	Yhteiskäyttöauto									

Taulukko 3.6 Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Alueelliset tarkastelut".
Keskisuuriin kaupunkeihin lisätään alarivejä tarpeen mukaan

JOUKKOLIIKENNE, sopimusliikenne	Liikennesuorite	Matkustajat	Matkustussuorite	Kokonaisrahoitus				
	Ajo-km	Hlö	Hlö-km	Milj. euroa	Osuus	Senttiä/ ajo-km	Senttiä/ matkust.	Senttiä/ hlö-km
Suurten kaupunkiseutujen liikenne								
HSL-alue								
rautatie								
raatiovaunu								
metro								
linja-auto								
lautta								
kaupunkipyörä								
Tampereen seudun joukkoliikenne								
raatiovaunu								
linja-auto								
kaupunkipyörä								
Turun seudun joukkoliikenne								
linja-auto								
vesibussi								
kaupunkipyörä								
Oulun joukkoliikenne								
linja-auto								
kaupunkipyörät								
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne								
• Hämeenlinna								
• Joensuu								
• Kotka								
• Kouvola								
• Kuopio								
• Lahti								
• Lappeenranta								
• Pori								
• Vaasa								

Taulukko 3.7 Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Opetustoimen kuljetusten tunnuslukuja kaupunkiseuduilla".

Opetustoimen kuljetukset	Opetustoimen kuljetuksiin oikeutetut oppilaat	Opetustoimen kuljetus-kustannukset	Matkalippujen osuus opetustoimen kuljetus-kustannuksista		Kuljetuskustannus /kuljetusoppilas
	Hlö	Eur	Eur	%	Eur/hlö
Suurten kaupunkiseutujen liikenne					
HSL-alue					
Tampereen seutu					
Turun seutu					
Oulun seutu					
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne					
Hämeenlinna					
Joensuu					
Kotka					
Kouvola					
Kuopio					
Lahti					
Lappeenranta					
Pori					
Vaasa					

Taulukko 3.8 Uusi taulukko lukuun 2.3, johon nimeksi "Palveluliikenteen julkinen rahoitus ja matkustajamäärät kaupunkiseuduilla". Korvaa taulukon "Palveluliikenteen valtionavustus ja matkustajamäärät ELY-keskuksittain".

PALVELULIIKENNE	Valtionapu	Kuntien rahoitus	Matkustajamäärät	Ajokilometrit	Rahoitus
	Hlö	Eur	Hlö	ajo-km	Eur/matkustaja
Suurten kaupunkiseutujen liikenne					
HSL-alue					
Tampereen seutu					
Turun seutu					
Oulun seutu					
Keskisuurten kaupunkiseutujen liikenne					
Hämeenlinna					
Joensuu					
Kotka					
Kouvola					
Kuopio					
Lahti					
Lappeenranta					
Pori					
Vaasa					

ISBN 978-952-317-643-0

Liik
enne
vira
sto

